

Fórum Kisebbségkutató Intézet

Éves jelentés 2016

Kidolgozták: a Fórum Kisebbségkutató Intézet munkatársai

Felelős: Simon Attila

2017. január

TARTALOM

A Fórum Kisebbségkutató Intézet felépítése	6
Az intézet szervei:.....	6
Közgyűlés	6
Igazgatótanács.....	6
Tudományos Tanács	6
Részlegek	6
Szociológiai és Demográfiai Kutatások Részlege	6
Etnológiai Központ (Komárom).....	7
Történeti Kutatások Részlege	7
Gamma Nyelvi Iroda	8
Bibliotheca Hungarica – kutatókönyvtár	8
Szlovákiai Magyar Levéltár.....	8
Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja.....	9
Kiadói részleg	9
Munkatársak	10
Kutatók, tudományos munkatársak	10
Könyvtárosok, dokumentátorok, fordítók.....	10
Adminisztráció.....	11
Külső munkatársak, önkéntesek	11
Kutatási programok.....	12
Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc (cseh)szlovákiai recepciója	12
Adalékok a komáromi zsidóság történetéhez, különös tekintettel a temetkezési szokások és a temetőkultúra változásaira, az emlékezetkultúrára és a város társadalmában betöltött szerepére	13
Az államfordulat helyi eseményei 1918–1920	13
Programvezető: Simon Attila	13
A Bibliotheca Hungarica fotóarchívumának rendszerezése	13
Programvezető: Bukovszky László	14
A (cseh)szlovákiai magyarok száz éve. Az emberi élet fordulóihoz (átmeneti rítusok) és a naptári ünnepekhez (elsősorban farsang, húsvét, pünkösd, karácsonyi ünnepkör) kapcsolódó szokások változatainak vizsgálata	14
A CSEMADOK levéltárának feldolgozása (1960–1967).....	15
A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona 1918-tól napjainkig – digitális, internetes	15
Az emlékezés és emlékeztetés helyei és jelei Komáromban	15
Az európai identitás	15
forumszemle.eu.....	16
Könyvtári gyűjtemények digitalizálása	16
Országos kulturális események aprónyomtatványainak digitalizálása	16
A málenkij robot felvidéki vonatkozásai	16
Médiaforgyaszítás 2016	17
Mindennapok Tudománya.....	17

A Mindszenty-per csehszlovákiai vonatkozásainak a feltárása.....	18
Muszkaföldön - dokumentumfilm	18
Oral history - helytörténet.....	19
Szagrális kisemlék archívum digitalizálása	19
Személyi bibliográfiák aktualizálása	19
Szlovákia lakosságának községsoros nemzetiségi összetétele az 1970. és az 1980. évi népszámlálások adatai alapján.....	20
Szlovákia településeinek etnikai és felekezeti statisztikája (1880–2011)	20
A szlovákiai magyarok életmódjának jellemzői	21
A szlovákiai magyarok nemzeti identitása és az asszimiláció I.	21
A szlovákiai magyarok történetének digitális levéltára	21
A szlovákiai magyarság demográfiai, település, és társadalomszerkezetének komplex elemzése a 2011. évi népszámlálás adatai alapján.	21
Textológiai kutatások.....	22
Könyvtárak, dokumentáció és archiválás	23
Bibliotheca Hungarica	23
Folyamatos működés, szolgáltatások – dokumentációs tevékenység.....	23
Kutatókönyvtár	23
Folyóirat	24
Fotoarchívum, CD-, DVD- és videogyűjtemény	24
Szakdolgozatok gyűjteménye	25
Szlovákiai Magyar Levéltár.....	25
Eddig elkészült leltári jegyzékek:	25
Gyűjtemények.....	26
Etnológiai Központ.....	26
Néprajzi könyvtár (Bibliotheca Ethnologica).....	26
Néprajzi adattár.....	27
A Szagrális Kisemlék Archívum	27
Digitalizálás, internet	28
Szlovákiai Magyar Adatbank	28
Médiaspajz.....	29
Képeslapgyűjtemény.....	30
Szlovákiai Magyar Közéleti Digitális Fotótár	30
Hangarchívum.....	31
Szlovákia településeinek adatbázisa	31
Intézmények és szervezetek adatbázisa	32
A FKI hírszolgálat	32
A Fórum Kisebbségkutató Intézet publikációi 2016-ban	33
Könyvek, monográfiák	33
E-book.....	33
Folyóirat.....	33
Az FKI által fenntartott webes felületek és honlapok.....	34
A munkatársak publikációs jegyzéke – 2016.....	35
Gyurgyík László	35

L. Juhász Ilona	35
Kőrös Zoltán	36
Lampl Zsuzsanna	36
Liszka József	37
Öllős László	38
Popély Árpád	38
Simon Attila	39
Az Intézet által szervezett konferenciák és szemináriumok.....	40
Mérföldkövek 2015	40
Az 1956-os magyar forradalom és Csehszlovákia	40
Musaeum Hungaricum 2016	40
Kétnyelvűség térben és időben	41
A Szlovákiai Magyarok Kerekasztalának éves konferenciája	41
„A győzelem ára.” Nemzetközi konferencia a Szlovákiából és a szomszédos országokból 1944/1945-ben a szovjet munkatáborokba elhurcoltak emlékére	41
Kisebbség – Tudomány – Közélet: 20 éves a Fórum Kisebbségkutató Intézet	42
Magyar Tudományosság Szlovákiában 2015	42
Konferencián és szemináriumon való részvétel.....	43
Liszka József előadása a vajdasági metamorfózisokról szóló konferencián Bad Kissingenben	43
Kisebbségek kényszermigrációja a második világháború utáni Kelet-Közép-Európában – A csehszlovák–magyar lakosságcsere-egyezmény 1946	43
A Holokauszt és a történelmi egyházak	43
Bemutatkozott az Adatbank a 25. Networkshop konferencián	44
Komáromi Mérföldkövek 2.	44
Nyelv, közösség, végesség, identitás	44
Báthory-Brassai nemzetközi multidiszciplináris tudományos konferencia	45
A Kisebbségkutatók 22. Nemzetközi Konferenciája Vácott	45
A nemzeti kisebbségek politikai részvételének és a önkormányzatának modelljei	45
Szülőföldön hontalanul	46
A regionális identitás vizsgálata	46
Az 1956-os magyar forradalom és Csehszlovákia	46
Magyar-magyar párbeszéd	47
A világ állandó körforgásban	47
Megkötések nélkül 1956-ról	47
Kétnyelvűség térben és időben	47
Pillanatképek a 20. század magyar közigazgatásának történetéből	48
„A győzelem ára.” Nemzetközi konferencia a Szlovákiából és a szomszédos országokból 1944/1945-ben a szovjet munkatáborokba elhurcoltak emlékére	48
A parlamentarizmus válsága? Hova tartasz demokrácia?)	48
A magyar fegyveres testületek tagjai szovjet fogságban 1941–1955	49
Esterházy János szlovákiai magyar politikus élete és elítélése	49
Nemzetállami érdek a poszt-integrációs időszakban	49
Könyvbemutatók, bemutató rendezvények, előadások	50
Az Etnológiai Központ bemutatkozása a budapesti Szlovák Intézetben	50

Popély Árpád a Selye János Egyetemen Történelem Tanszékének tanszéki estjén	50
Az Etnológiai Központ legújabb köteteinek bemutatása a Mérföldkövek XX. című konferencián Komáromban.....	50
Popély Árpád előadásai a XIX. Jászói Nyári Szabadegyetemen.....	51
Simon Attila előadása a csehországi magyarok 18. nyári művelődési táborában	51
L. Juhász Ilona könyvének bemutatója Budapesten	51
L. Juhász Ilona előadásai a roma holokausztról magyar és szlovák nyelven	51
Magyarok Csehszlovákiában 1945–1948	52
Klamár Zoltán könyvének bemutatója.....	52
L. Juhász Ilona előadása a budapesti Domus Cafében	52
Popély Árpád a Somorjai Kaszinóban.....	53
Öllős László előadása a Kerekasztal éves konferenciáján.....	53
L. Juhász Ilona és Liszka József az érsekújvári Irodalmi Korzó estjén.....	53
L. Juhász Ilona előadása a Szádalmáson	53
„Magyar idők” a farnadi kultúrházban	54
Liszka József győri előadása	54
Kiállítás	55
Az Etnológiai Központ kiállítása Pilisszentkereszten	55
Emlékműavatás	56
A Felvidékről a szovjet munkatáborokba elhurcolt magyarok központi emlékművének a felavatása Kisgéresen.....	56
Díjak	57
Simon Attila kapta az MTA Arany János-díját	57
L. Juhász Ilona Jedlik-díja	57
Liszka József Pro Ethnographia Minoritatum díja	57
Visszhangok, interjúk, beszélgetések.....	58
Támogatók	60

A Fórum Kisebbségkutató Intézet felépítése

Jogi forma: jogi személyek társulása, bejegyezve: 1996. december 6-án, 1996/1 szám alatt, Nagyszombati Kerületi Hivatal.

Az intézet szervei:

Közyűlés

A Fórum Információs Központ és a Katedra Alapítvány két-két képviselője.

Igazgatótanács

Tagjai a részlegek igazgatói és a titkárságvezető. Havonta ülésezik, a hónap első hétfőjén.

Öllös László, Simon Attila, Tóth Károly (†), Mészárosné Lampl Zsuzsanna, Liszka József, Roncz Melinda, Csanda Gábor, Szarka Krisztina, Konkoly László, Lanstyák István

A programoktól függően más munkatársak is részt vesznek az ülésen.

Tudományos Tanács

Az intézet összes munkatársának munkamegbeszélése évente legalább kétszer.

Részlegek

Szociológiai és Demográfiai Kutatások Részlege

Célja a szlovákiai magyar népesség értékrendjének, nemzeti identitásának, kulturális fogyasztásának és életminőségének a szociológia kvantitatív és kvalitatív módszereivel történő vizsgálata. Ezen kívül rendszeresen végez közvélemény-kutatásokat különféle aktuális témában, továbbá külső megrendelésre is végez felméréseket. A részleg egyéb hazai kutatóintézetekkel és ügynökségekkel szembeni specialitása, hogy míg azok szlovákiai mintával dolgoznak, melynek a magyarok csupán 8-10 százalékát alkotják, tehát egy-egy kutatás alkalmával legfeljebb 100 magyar kerül a mintába, a részleg reprezentatív szlovákiai magyar mintával dolgozik. Ugyanakkor végez összehasonlító szlovák–szlovákiai magyar kutatásokat is. A részlegen belül 2011-től demográfiai kutatások is folynak. Ennek keretében vizsgáljuk a (cseh)szlovák népszámlálások, és a népmozgalmi folyamatok adatait.

- A szlovákiai magyarok nemzeti identitása és az asszimiláció tényezői
- Értékrend
- A kis- és középállalkozói szféra kialakulása
- Ifjúságkutatás
- Életmód, életminőség, egészségvédő és egészségkárosító tényezők
- Közvélemény-kutatások aktuális közéleti kérdésekről
- Külső megrendelésre végzett alkalmazott kutatások
- Demográfiai elemzések: népszámlálások, népmozgalmi folyamatok

- Interetnikus kutatások
- Határon átnyúló együttműködés
- Európai identitás

Etnológiai Központ (Komárom)

Az Etnológiai Központ a szlovákiai magyarok néprajzi kutatásának intézményes háttérét biztosítja. Feladata a szlovákiai magyar népesség népi/populáris kultúrájának tudományos igényű feltárása, az eredmények dokumentálása, elemzése és közzététele. E célok eléré érdekében szakbibliográfiákat állít össze, különféle tematikus adatbázisokat hoz létre, tematikus és lokális monográfiákat készít. *Acta Ethnologica Danubiana* című évkönyvét alapvetően magyar, szlovák, részben német és angol nyelven jelenteti meg. Műhelyében készülnek a *Lokális és regionális monográfiák*, az *Interethnica*, a *Jelek a térben* és a *Notitia historico-ethnologica* című könyvsorozatok. Tevékenységének kiemelt jelentőségű kutatási súlypontjai:

- Interetnikus kapcsolatok
- Szakrális néprajz
- A populáris kultúra változásai, különös tekintettel az 1918 óta eltelt időszakra

Gyűjtemények:

- Szakkönyvtár – Bibliotheca Ethnologica (könyvek, folyóiratok, különlenyomatokat gyűjteménye)
- Néprajzi adattár (írártár: kéziratok, publikálatlan gyűjtések, egyéb írásos dokumentumok)
- Néprajzi-kultúrtörténeti fényképgyűjtemény
- Hang- és videó archívum
- Szakrális Kisemlék Archívum
- Temető dokumentáció
- Nemzeti Jelképek Adattára

Történeti Kutatások Részlege

Fő feladta a szlovákiai magyar közösség története intézményes kutatásának biztosítása. A részleg a magyar közösség politikatörténeti szempontú kutatása mellett, társadalom-, gazdaság, művelődés- és életmód-történeti szempontú kutatásokat kezdeményez és folytat. Ezen felül foglalkozik a magyar-szlovák kapcsolatok történeti háttérével.

A részleg főbb kutatási területi a következők:

- a szlovákiai magyarok politikai, társadalmi, gazdasági helyzete az első csehszlovák Köztársaságban (1918–1938)
- a felvidéki magyarok helyzete a második világháború éveit alatt Szlovákiában és Magyarországon
- a hontalanság éveit (1945–1948)
- magyarok a sztálinista Csehszlovákiában és a normalizáció időszakában
- a szlovákiai magyarok szerepe a rendszerváltásban

Nagy figyelmet fordít az eddig hiányzó alapkutatások elvégzésére, amely kapcsán tevékenységében a tematikus monográfiák készítése mellett fontos szerepet kap a forrásdokumentumok, bibliográfiák, kronológiák elkészítése és publikálása is.

Gramma Nyelvi Iroda

A szlovákiai magyar nyelvészeket tömörítő Gramma Nyelvi Iroda fő rendeltetése, hogy szervezője és kivitelezője legyen a nyelvtudományi kutatásoknak Szlovákiában, a kutatási eredmények felhasználásával nyelvalakító és más jellegű szakértői tevékenységet folytasson, valamint nyelvi jellegű szolgáltatásokat nyújtson intézményeknek és magánszemélyeknek, megteremtve ezzel a kisebbségi nyelvtörvény által biztosított nyelvi jogok érvényesülésének nyelvi feltételeit. A Gramma Nyelvi Iroda a Termini Magyar Nyelvi Kutatóhálózat részeként részt vesz a magyarországi és a határon túli magyar nyelvészek közös, összehangolt kutatásaiban is.

Bibliotheca Hungarica – kutatókönyvtár

A könyvtár gyűjtőkörét a volt Csehszlovákia, illetve a mai Szlovákia területén 1918-tól napjainkig megjelent magyar nyelvű, valamint a szlovákiai kisebbségek történelmére, művelődésére, társadalmi és politikai életére vonatkozó magyar és idegen nyelvű (szlovák, cseh, angol stb.) kiadványok alkotják.

Gyűjtőkörét képezi az 1918 után megjelent:

- Könyvek, kiadványok, füzetek, egyéb írásos anyagok
- Folyóiratok, lapok – központi, regionális és helyi sajtó
- Kisnyomtatványok
- Szakdolgozatok
- A gyűjtőkörrel kapcsolatos CD-k, DVD-k

A nagyon gazdag kézikönyvtár a kutatók munkáját segíti.

Szlovákiai Magyar Levéltár

A Fórum Kisebbségkutató Intézet levéltára. A szlovákiai magyarság életével kapcsolatos levéltári dokumentumokat, a szlovákiai magyar politikai pártok, társadalmi, kulturális és egyéb szervezetek és intézmények iratanyagait, közéleti személyiségek, írók, művészek levelezését, hagyatékát stb. tartalmazza.

Fontos része a gyűjteménynek a szlovákiai magyar településekkel kapcsolatos képeslapok, kisnyomtatványok, plakátok, egyéb írásos anyagok és a fényképtár.

Gyűjtemények:

- Intézményi archívumok
- Iratgyűjtemények
- Egyéni hagyatékok
- A Fórum Intézet fotóarchívuma
- Impériumváltások és a populáris kultúra
- Nemzeti jelképek
- Katalógusok
- Műsorfüzetek
- Hangarchívum
- Videó gyűjtemény

Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja

A központ az intézetben megtalálható dokumentumokat, fényképeket, publikációkat, képeslapokat, hanganyagokat stb. digitalizálja folyamatosan, amelyek a Szlovákiai Magyar Adatbank és a Fórum Kisebbségkutató Intézet honlapjain jelennek meg. A digitalizálás mellett nagy szerepet kap az internetes adatbázis- és tartalomfejlesztés valamint a webes alkalmazások és WordPress modulok programozása. A részleg foglalkozik az intézet (és annak projektjeinek) külső kommunikációjával, kezeli a közösségi médiában lévő oldalakat, valamint online tartalmakat állít elő. A részleg munkatársai biztosítják be az ún. podcastok, kisfilmek, valamint egyéb videók előállítását is.

- Digitalizálás
- Adatbázisok, Internetes tartalmak
- WEB-oldalak szerkesztése
- Média és kommunikáció

Kiadói részleg

A Kiadói Részleg feladata a könyv- és a folyóirat-kiadás. Az itt megjelenő kötetek az intézetben folyó szakmai tevékenységek eredményeit teszik közzé, leggyakrabban egye-egy több éven át tartó kutatómunka lezárásaként. A *Fórum Társadalomtudományi Szemle* pedig főként a kisebbségi problémakör folyamatban levő, jelenleg kutatott kérdéseit mutatja be, negyedéves periodicitással. A folyóiratnak szlovák nyelvű változata is megjelenik, *Fórum spoločenskovedná revue* címmel, ez egyféle válogatás a már megjelent magyar számokból.

A Kiadói Részleg könyveinek arcéle és tárgyköre híven követi az intézet részlegeinek tevékenységét, a kötetek döntő többsége a szlovákiai magyarok történetével, néprajzával, szociológiájával, nyelvével, identitásával, jogaival stb. foglalkozik. A *Fórum Társadalomtudományi Szemle* fő profilját is a történettudomány, az etnológia, a szociológia és demográfia, a nyelvészet stb. képezi.

Munkatársak

Kutatók, tudományos munkatársak

CSANDA Gábor PhD. (1963)

Beosztás: Kiadói Részleg – igazgató.
Szakterület: kortárs irodalom, bibliográfiák, repertóriumok, szerkesztés
E-mail: csanda@foruminst.sk

HUNČÍK Péter MUDr. (1951)

Beosztás: kutató, tréner
Szakterület: multikultúra, interetnikus kapcsolatok, képzések, pszichodramatikus, mediátor (etnikai és vallási konfliktusok megelőzése és kezelése)
E-mail: pethun@hotmail.com

GYURGYÍK László PhD (1954)

Beosztás: demográfus
Szakterület: a szlovákiai magyarok demográfiája és társadalomszerkezeti változásai
E-mail: mercurius@mail.t-com.sk

L. JUHÁSZ Iлона PhD (1960)

Beosztás: etnológus
Szakterület: európai etnológia (néprajz), temetkezési szokások és temetőkultúra, emlékjelek és nemzeti jelképek, változásvizsgálatok, interkulturális kapcsolatok
E-mail: icu@foruminst.sk

KONKOLY László mérnök (1973)

Beosztás: Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja – igazgató, programozó, informatikus
Szakterület: digitalizálás, tartalomfejlesztés, adatbázisok, internetes oldalak
E-mail: konkoly@foruminst.sk

KŐRÖS Zoltán Mgr. (1982)

Beosztás: levéltáros
Szakterület: levéltár, oral history
E-mail: zolo.koros@gmail.com

LACZKÓ Sándor Mgr. (1986)

Beosztás: rendszergazda
Szakterület: tartalomfejlesztés, közösségi média, audiovizuális projektek
E-mail: laczko@foruminst.sk

LAMPL Zsuzsanna PhD. Doc. (1959)

Beosztás: Szociológiai és Demográfiai Kutatások Részlege – igazgató, szociológus
Szakterület: a szlovákiai magyarok szociológiája, nemzeti identitás, életmód, életminőség, kulturális fogyasztás.
E-mail: moki.lampl@gmail.com

LANSTYÁK István, Prof. PhD.

Beosztás: a Gramma Nyelvi Iroda vezetője
Szakterület: nyelvészet
E-mail: lanstyak@fphil.uniba.sk

LISZKA József, PhD., Dr. hab. (1956)

Beosztás: Etnológiai Központ – igazgató, etnológus
Szakterület: Európai etnológia, szakrális néprajz, interetnikus kapcsolatok, szövegfolklorisztika
E-mail: liskajozsef@azet.sk

ÖLLÖS László, Dr. hab. (1957)

Beosztás: A Fórum Intézet elnöke, politológus
Szakterület: politológia, emberi jogok, politikai filozófia,
E-mail: ollos@foruminst.sk

POPÉLY Árpád PhD, Dr. hab. (1970)

Beosztás: történész
Szakterület: a (cseh)szlovákiai magyar kisebbség második világháború utáni története, kitelepítések,
E-mail: poparpad@gmail.hu

SIMON Attila PhD, Dr. hab (1966)

Beosztás: igazgató, történész
Szakterület: a két világháború közötti Csehszlovákia és a szlovákiai magyarok története
E-mail: simon@foruminst.sk

TÓTH Károly Mgr. (1959) (†)

Beosztás: az igazgatótanács elnöke
Szakterület: szlovákiai magyar intézményrendszer, tudományszervezés
E-mail: toth@foruminst.sk

VÉGH László PhD. (1949)

Beosztás: szociológus,
Szakterület: szociológia, könyvtárak, levéltár, politológia, tudományszervezés
E-mail: vegh@foruminst.sk

Könyvtárosok, dokumentátorok, fordítók

HARASZTI Ildikó Mgr. (1962)

Beosztás: projektmenedzser
Szakterület: műfordítás (angol, orosz és szlovák nyelv),

kiadványszerkesztés, projektmenedzsment

E-mail: harashti@foruminst.sk

RONCZ Melinda Mgr. (1986)

Beosztás: Bibliotheca Hungarica – igazgató
Szakterület: pedagógia, magyar nyelv és irodalom,
történelem
E-mail: roncz@foruminst.sk

SEBŐ Beáta Mgr. (1975)

Beosztás: könyvtáros, dokumentátor
Szakterület: művelődésszervezés, bibliográfiák,
adatfeldolgozás

Adminisztráció

HORVÁTH Malvin (1959)

Beosztás: könyvelő, adminisztrátor
Szakterület: könyvelés, szervezés
E-mail: malvin@foruminst.sk

KARDOSOVÁ Ľubomíra (1972)

Beosztás: könyvelő, asszisztens, nyelvi lektor
Szakterület: könyvelő, adminisztratív feladatok, nyelvi
szerkesztés, fordítás
E-mail: kardosova@foruminst.sk

Külső munkatársak, önkéntesek

BUKOVSKY László, PhD. (1966)

Szakterület: történettudomány, a pártállam és az
állambiztonsági szervezetek működése
E-mail: laci.bukovszky@gmail.com

BOLEMANT Lilla PhD (1964)

Szakterület: gender, fordítás
E-mail: liliana.bolemant@gmail.com

Mgr. **GECSE Annabella** PhD (1972)

Szakterület: néprajz, muzeológia
E-mail: gecsea72@gmail.com

JUHÁSZ R. József (1963)

Szakterület: tördelés, nyomdai előkészítés
E-mail: juhaszrokko@stonline.sk

KELEMEN Zsófia Mgr. (1987)

Szakterület: szociológia
E-mail: ollos.zsofia@gmail.com

KLAMÁR Zoltán PhD (1955)

Szakterület: néprajz, muzeológia

Kérdőbiztosok: 45–50 fő

E-mail: bibliohungarica@gmail.com

VERMES Annamária Mgr. (1980)

Beosztás: adatfeldolgozó – tájékoztató könyvtáros,
dokumentátor, nyelvi szerkesztő
Szakterület: pedagógia, német nyelv és irodalom, magyar
nyelv és irodalom, gépirás, nyelvoktatás
E-mail: veggha@foruminst.sk

LELOVICS Krisztina mérnök (1976)

Beosztás: főkönyvelő
Szakterület: Könyvelés, adótanácsadás
E-mail: lelovicsk@foruminst.sk

SZARKA Krisztina Mgr. (1976)

Beosztás: titkárságvezető
Szakterület: személyzeti és gazdasági adminisztráció,
könyvelés
E-mail: szarka@foruminst.sk

E-mail: drklamarz@gmail.com

LELKES Gábor PhD (1973)

Szakterület: határmenti kapcsolatok, gazdasági folyamatok
elemzése, terület- és településfejlesztő geográfus
E-mail: gaborlelkes@yahoo.co.uk

MRVA Marianna Mgr. (1987)

Szakterület: szociológia
E-mail: mrva.marianna@gmail.com

Bendikné SZABÓ Márta (1952)

Szakterület: szakrális kisemlékek dokumentálása
E-mail: b.szabo.marta@gmail.com

SZILVÁSSY Tímea Mgr. (1988)

Szakterület: szociológia
E-mail: timea.szilvassy@gmail.com

VIGA Gyula Dr. hab., PhD, MTA doktora (1952)

Szakterület: etnográfia, muzeológia
E-mail: vigagyula@gmail.com

Kutatási programok

Az 1940. évi szlovákiai népszámlálás és a magyar kisebbség

Programvezető: Popély Árpád

Az 1938. évi rendkívüli szlovákiai népszámlálással foglalkozó előző évi kutatás folytatásának tekinthető kutatás célja az 1940 decemberében lebonyolított szlovákiai népszámlálás történetének, vagyis előkészítésének, lebonyolításának, az ország egyes nemzetiségei, főleg a szlovákiai magyarság általi fogadtatásának és nemzetiségi adatsorainak a feltárása és feldolgozása volt. Mindez a témával foglalkozó szakirodalom szűkös volta miatt elsősorban a korabeli sajtó áttanulmányozását, valamint pozsonyi és budapesti levéltári kutatást igényelt. A sajtókutatást főleg a szlovák, a szlovákiai magyar és német, valamint a magyarországi sajtóanyagra alapoztuk. A pozsonyi Szlovák Nemzeti Levéltárban a szlovák belügyminisztérium iratai között sikerült fellelni a népszámlálás települési szintű nemzetiségi adatsorait. A kutatás eredményeit és nemzetiségi adatsorait, az 1938. decemberi rendkívüli népszámlálásról folytatott kutatás és az 1950. évi népszámlálásról tervezett kutatás eredményeivel együtt az elkövetkező években tervezzük közreadni.

Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc (cseh)szlovákiai recepciója

Programvezető: Bukovszky László,

Munkatársak: Bukovszky László, Popély Árpád, Simon Attila

A kutatás alapvető célja az 1956-os forradalom csehszlovákiai recepciójának az eddiginél mélyebb feltárása. A kutatás súlypontját a témával kapcsolatos primér források begyűjtése jelenti, amelyekből 2016-ban egy digitális szöveggyűjteményt kívánunk összeállítani.

A kutatás kiterjed a téma csehszlovák illetve szlovákiai magyar vonatkozásainak a vizsgálatára is. A kutatás elsődleges helyszíneit a pozsonyi és prágai levéltárak mellett a járási levéltárak jelentik.

A kutatás rész céljai:

- azoknak a történéseknek az összegzése, amelyeket a csehszlovák pártvezetés, a honvédség, a határőrség és a belügyi szervek léptettek életbe 1956. október 23-a után elsősorban Szlovákia területén.
- a forradalom alatt – különböző okok miatt – Csehszlovákiába átmenekült magyarországi személyek sorsának feltárása
- az eddig még kevésbé dokumentált és feltárt egyéni és csoportos ellenállási formáknak a feltárása
- az 1956-os forradalommal kapcsolatos csehszlovák propaganda feltárása és dokumentálása
- a csehszlovák pártállamnak a kádári rendszer kiépítéséhez nyújtott segítségének a feltárása
- a szlovákiai magyar lakosság egyéni kiállásának, de egyben a hatalommal való kollaborációjának az eddiginél teljesebb feltárása

Adalékok a komáromi zsidóság történetéhez, különös tekintettel a temetkezési szokások és a temetőkultúra változásaira, az emlékezetkultúrára és a város társadalmában betöltött szerepére

Programvezető: L. Juhász Ilona

Kivitelező: L. Juhász Ilona

E hosszabb távú kutatás célja, hogy a temetkezési szokások és temetőkultúra változásai, illetve a temetőben található síremlékek alapján az ott nyugvó személyek sorsának bemutatásával kívánjuk szemléltetni, milyen politikai, társadalmi, kulturális, gazdasági stb. szerepet töltött be az egykori népes zsidó közösség Komárom város életében. Mivel e kutatásra eddig nem kaptunk támogatást, elmaradtak a szükséges budapesti levéltári és könyvtári kutatások. A téma kutatása azonban a lehetőségekhez mérten tovább folytatódott, sajnos, aránylag kevés időt jutott rá. Időhiány miatt nem történt meg az utóbbi évek változásainak ellenőrzése, a végleges térkép elkészítése, illetve a kizárólag héber feliratú síremlékek azonosítása sem. Az idén csupán a korabeli helyi sajtó Komáromban megtalálható egy részének tanulmányozására volt lehetőség.

Kapcsolódó publikáció:

L. Juhász Ilona: Gábor Pap. Promotor des reformiert-jüdischen Dialogs als Bischof in Transdanubien. *Reformiertes Kirchenblatt* 94, 2016/3, 5. p.

Az államfordulat helyi eseményei 1918–1920

Programvezető: Simon Attila

Munkatársak: Bukovszky László

A kutatás célja az 1918–1920 között a mai Szlovákia déli részén is lezajlott államfordulat helyi eseményeinek feltárása néhány dél-szlovákiai településen. A több évre kiterjedő kutatás 2016-ban elsősorban néhány kiválasztott településre vonatkozó levéltári és sajtóforrások feltárására épült. A kutatás célterületét a dél-szlovákiai átmenet általános mozzanatai mellett Komárom és Rimaszombat jelentette.

A kutatás helyszínei: a pozsonyi és prágai központi levéltárak, a rimaszombati és komáromi regionális levéltár, az OSZK és az Egyetemi Könyvtár

A Bibliotheca Hungarica fotóarchívumának rendszerezése

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Roncz Melinda, Sebő Bugár Beáta, Szamák Mihály

A Bibliotheca Hungarica fotóarchívumában több ezer fénykép található a szlovákiai magyar fotográfusok munkáiból (Prandl Sándor, Gyökeres György, Méry Gábor, Prikler László, Tóthpál Gyula, Somogyi Tibor, Kontár Gyula, M. Nagy László, Könözi István, Dömötör Ede, Fogas Ferenc). Ezek a felvételek gazdagon illusztrálják a szlovákiai magyarok társadalmi, kulturális életét. A rendszerezéssel célunk a fénykép negatívok jegyzékbe vétele, tematikai csoportosítása, az egyes fényképek beazonosítása (a fénykép készítésének helyszíne, időpontja, résztvevők). Mindezzel együtt célunk a meglévő listák pontosítás és bővítése. A raktár felújítása miatt 2016-ban az eddig az alsó raktárban tárolt diaposzítívok és fotónegatívok a levéltárba kerültek.

Bokor és csoportja

Programvezető: Bukovszky László

A kutatás a szlovákiai magyarság 1945 utáni jogfosztásának egyik fontos mozzanatát jelentő ún. Bokor-ügy feltárása célozza meg. Bokor Ferenc ipolykeszi Kántortanítót ugyanis a Mindszenty-per kapcsán Szlovákiában lezajlott vizsgálat során letartóztatták, elítélték, Bokor pedig a börtönbüntetés alatt életét vesztette.

A kutatás célja az volt, hogy feltárja a hazai, a csehországi és magyarországi levéltárakban megtalálható és a témához kapcsolódó iratanyagot és ebből kiindulva Bokor és tsai. csoport tevékenységét, a vizsgálat és a bírósági per lefolyását, eredményét.

A levéltári források feltárására irányuló kutatás fő helyszíneit a prágai Állambiztonsági Levéltár és az esztergomi Prímási Levéltár jelentették.

A (cseh)szlovákiai magyarok száz éve. Az emberi élet fordulóihoz (átmeneti rítusok) és a naptári ünnepekhez (elsősorban farsang, húsvét, pünkösd, karácsonyi ünnepkör) kapcsolódó szokások változatainak vizsgálata

Programvezető: L. Juhász Ilona

Kivitelező: L. Juhász Ilona

A hosszabb távú kutatás ebben az évben tovább folytatódott. A Magyar Tudományos Akadémia Domus kutatói ösztöndíjának köszönhetően lehetőség volt 2016 őszén 5 hetes levéltári és könyvtári kutatásra Budapesten. A budapesti kutatás folyamán az emberélet fordulóihoz kapcsolódó szokások változásainak az 1918-1945 közötti időszakra vonatkozó anyag gyűjtésére került sor, egyrészt a korabeli sajtó tanulmányozása, valamint adattári és könyvtári kutatások útján.

A Fórum Intézet komáromi Etnológiai Központjának könyvtárában, valamint más komáromi könyvtárakban is folyt a kutatás. Néhány temetőben (Komárom több temetője, Somorja, Kőbölkút, Rudna, Keszegfalva stb.) terepkutatásra (fényképezés, résztvevő megfigyelés) is sor került.

Kapcsolódó publikációk:

1. Két pártpolitikus szimbolikus temetése Csehszlovákia falvaiban a személyi kultusz idején. Jozsif Visszarionovics Sztálin és Klement Gottwald. In *Diptichon. Tanulmányok Bartha Elek tiszteletére*. Bihari Nagy Éva–Keményfi Róbert–Marinka Melinda–Kavecsánszki Máté szerk. Debrecen: Debreceni Egyetem Néprajzi Tanszék, 166–179. p. /*Studia Folkloristica et Ethnographica* 65./ ISBN 978-963-473-927-2
2. Totengedenken und Todestellen-Denkmaale am Straßenrand. In *Populare religiöse Kultur, Konflikte und Selbstvergewisserung in multiethnischen und multikonfessionellen Einwanderungsgebieten. Ausgewählte neuere Forschungen und Dokumentationen mit einem Schwerpunkt auf dem Mittleren Donauraum*. Michael Prosser-Schell szerk. Münster–New York: Waxmann 2016, 191–212. p. /*Schriftenreihe des Instituts für Volkskunde der Deutschen des östlichen Europa* 17./ ISBN 978-3-8309-3551-3
3. Dodatky k symbolickému pohrebu dvoch komunistických vodcov: Josifa Visarionoviča Stalina a Klementa Gottwalda. *Fórum spoločenskovedná revue* (előkészületben)

A témához kapcsolódó előadások:

L. Juhász Ilona „100 éve kisebbségben. A (cseh) szlovákiai magyarok kultúrájának változásai 1920-tól napjainkig. (Egy kutatási programról)”

(A Magyar Tudományos Akadémia budapesti vendégházában, a Domus Café rendezvénysorozat keretében 2016. október 13-án)

L. Juhász Ilona: A dél-szlovákiai síremlékek nyelvhasználatának néhány sajátossága

(A pozsonyi Comenius Egyetem Magyar Tanszéke által 2016. november 11-én A pozsonyi Magyar Kulturális Intézetben „Kétnyelvűség időben és térben” c. rendezett konferencián)

A CSEMADOK levéltárának feldolgozása (1960–1967)

Programvezető: Végh László

Munkatárs: Kőrös Zoltán

A 2016-os évben is folytattuk a CSEMADOK levéltárának feldolgozását. Az idén az 1960 - 1967 időszak helyi, járási és kerületi titkárságok dokumentumait dolgoztuk fel. Mivel az iratanyagoknak ez a része erősen rendezetlen állapotban került a levéltárba (iratkötegek formájában), a végleges rendezésére (a dokumentumok helyi, járási és kerületi titkárságokra osztása és rendezése) csak az egyes iratkötegek átnézése és feldolgozása (kronológiai rendezés, regeszták készítése) után került sor.

A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona 1918-tól napjainkig – digitális, internetes

Programvezető: Tóth Károly

Résztvevők: Konkoly László, Sebő Bugár Beáta, Roncz Melinda, Kulcsár Mária

A lexikon a magyar lakta települések, szlovákiai magyar személyiségek, intézmények, civil szervezetek, történelem, néprajz, közigazgatási és földrajzi egységek, szellemi és tárgyi emlékek szócikkeit tartalmazza 1918-tól napjainkig.

A 2016-os évben folytatódott a tartalom frissítése

Az emlékezés és emlékeztetés helyei és jelei Komáromban

Programvezető: L. Juhász Ilona

Kivitelező: L. Juhász Ilona

E hosszabb távú kutatás célja a Duna jobb és bal partján elterülő két város: Révkomárom (Szlovákia) és Dél-Komárom (Magyarország) területén található emlékjelek számbavétele, állításuk körülményei, történetük és a hozzájuk fűződő rítusok vizsgálata az impériumváltások és a társadalmi és politikai változások tükrében. A témáról az utóbbi években jelentek meg résztanulmányok (lásd a korábbi Éves jelentéseket). 2016 folyamán elsősorban a könyvtári kutatásra, illetve a terepkutatásra helyeződött a hangsúly (megemlékezések dokumentációja, az emlékjelek fényképezése, a helyi lakosság körében végzett kutatás- interjúk készítése).

Az európai identitás

Kutatásvezető: Öllös László

Az esztendő folyamán tovább folytatódott az európai identitáslehetőségét és formáit vizsgáló kutatás. Az esztendő első felének egyik témája főként a korábbi állapot kritikájának kérdésköre. Az európai kultúrák újabb és újabb fejlődési állomásai számot vetettek az előző szakasz hibáival. A másik kutatott téma az absztrakt ember kérdésköre volt. A felvilágosodás által megfogalmazott és elterjesztett látásmód egyik kulcsfontosságú tartóoszlopa a modern európaiak világképének. Összefüggéseinek, formáinak megvizsgálása és problémáinak megfogalmazása szükséges feladata a kutatási programnak. A program az év legtöbb konferenciájában és publikációjában megjelent.

forumszemle.eu

Programvezető: Csanda Gábor
Résztevők: Konkoly László, Laczkó Sándor
Ütemterv: 2016. 1. 1. – 2016. 12. 31.

A Fórum Társadalomtudományi Szemle honlapja. A weblap működtetője a Fórum Kisebbségkutató Intézet.

A 2016-os évben létrejött egy olyan kétnyelvű (magyar, angol) különálló honlap, ahol megtalálhatjuk a folyóiratról az összes szükséges információt, a szerzők listáját, az összes megjelent szám tartalomjegyzékét valamint a régebbi évfolyamoknál hozzáférhetővé tettük a tanulmányokat és cikkeket teljes terjedelemben. Az angol nyelvű verzióban pedig olvashatóak a rövid összefoglalók.

Könyvtári gyűjtemények digitalizálása

Programvezető: Roncz Melinda
Résztevők: Sebő Beáta, Konkoly László
Ütemterv: 2016. 1. 1. – 2016. 12. 31.

A projektum fő célja a Bibliotheca Hungarica és a Szlovákiai Magyar Levéltár gyűjteményeinek digitalizálása és internetes publikálása.

2016-ban a Bibliotheca Hungarica állományából digitalizálásra kerültek a törzsállományban található 1945 előtti kiadású iskolai évkönyvek (kb. 70 db) és naptárak (kb. 50 db). A nyár folyamán beszkenelt kiadványok OCR-ezése szeptembertől kezdődött, s vele párhuzamosan a könyvek metaadatainak a feldolgozása is folytatódott.

Az elkészült gyűjtemény a Szlovákiai Magyar Adatbank oldalán, a DigiTéka fül alatt lesz elérhető.

Országos kulturális események aprónyomtatványainak digitalizálása

Programvezető: Roncz Melinda
Résztevők: Sebő Beáta, Konkoly László

A projekt célja a Szlovákiai Magyar Levéltár kisnyomtatványtárában található, a Csemadok országos eseményeit propagáló anyag digitalizálása. A gyűjteményből 1228 kisnyomtatványt válogattunk ki (összesen 10178 oldal terjedelemben), amelyek huszonhárom kulturális eseményhez kapcsolódó meghívók, műsorfüzetek, szórólapok, plakátok stb. voltak. Az elkészült gyűjtemény metaadatokkal ellátva a Szlovákiai Magyar Adatbank oldalán lesz elérhető.

A málenkij robot felvidéki vonatkozásai

Programvezető: Simon Attila

Munkatársak: Bukovszky László, Popély Árpád, Konkoly László, Körös Zoltán + külső munkatársak

A program célja az volt, hogy a Magyarországon meghirdetett Gulág Emlékév keretén belül feltárjuk és egy digitális tudástárban rögzítsük a málenkij robot felvidéki vonatkozásaival kapcsolatos forrásanyagot.

A kutatás gerincét a levéltári források feltárása jelentette, amely a Cseh Köztársaság Külügyi Levéltárában és a pozsonyi Szlovák Nemzeti Levéltárban folytak. E mellett megpróbáltuk feltárni az egyéni hagyatékokat és a az utóbbi években hangszalagra vagy filmre rögzített vallomásokat is. A program keretén belül került sor a feltárt források digitalizálására, beleértve a régebben magnóra vett hanganyagok digitalizálását is.

Médiafogyasztás 2016

Programvezető: Lampl Zsuzsanna

Munkatársak: Szarka Krisztina, Horváth Malvin, Kardosová Ľubomíra, kérdezőbiztosok, adatbevivők

Ütemterv: 2015. december – 2016. április

A RTVS Pátria Rádió megrendelésére készült kérdőíves felmérés 1 000 főt számláló szlovákiai magyar felnőtt lakossági mintán a médiafogyasztási szokásokról.

Kapcsolódó kimenetek:

Zárójelentés és PPT prezentáció a megrendelő számára

Mészárosová-Lampl, Zuzana: Vývoj mediálnej spotreby Maďarov na Slovensku v rokoch 1995-2014 vo svetle sociologických výskumov I. , UKF Nitra, Sociológia a spoločnosť 2016/1, p. 17-33

Elégedettség 2016-ban, Új Szó, 2016. június 3. <http://ujso.com/online/velemen-y-es-hatter/2016/06/03/elegedettseg-2016-ban>

Mindennapok tudománya: Életmód, szabadidő, médiafogyasztás,
<https://www.youtube.com/watch?v=Q7V78nwF8x4>

Mindennapok Tudománya

Programvezető: Laczkó Sándor

Résztevők: Szamák Mihály, Konkoly László

Ütemterv: 2016. 1. 1. – 2016. 12. 31.

2015-ben a FKI új, informális és közérdekű videósorozatot indított, amely a Mindennapok Tudománya címet kapta. A sorozat célja, hogy bemutassa a szlovákiai magyar kutatók munkásságát és aktuális kutatási projektjeiket. Kiemelt hangsúlyt fektet az egyes tudományos tevékenységek részletes leírására.

A Mindennapok Tudománya c. ismeretterjesztő videósorozat 2016-ban egy vadonatúj külsővel és koncepcióval jelent meg. Érezhetően javult a sorozat minősége, tartalmi, vizuális és a hang terén is.

2016-ban összesen négy rész jelent meg a következő témákkal:

LAMPL ZSUZSANNA – ÉLETMÓD, SZABADIDŐ, MÉDIAFOGYASZTÁS

TOKÁR GÉZA – VÁLLALKOZÓI KÉTNYELVŰSÉG KOMÁROMBAN

KONKOLY LÁSZLÓ – SZLOVÁKIA TELEPÜLÉS-ADATBÁZISA

SIMON ATTILA – A GULÁGOKRA ELHURCOLT FELVIDÉKI MAGYAROK

A publikált részek itt tekinthetők meg: <http://foruminst.sk/2016/12/21/az-osszes-mindennapok-tudomanya-video-egy-helyen/>

Egy rész, átlagban 30 perc hosszúságú volt, de a szerkesztői csapat minden interjúból készített egy rövidített, 20 perces változatot is. A videók november közepétől fogva, heti rendszerességgel jelentek meg az interneten. 2016-ban a sorozatot Csanda Gábor moderálta.

A Mindszenty-per csehszlovákiai vonatkozásainak a feltárása

Programvezető: Bukovszky László

Kivitelező: Bukovszky László

A jelen kutatás célja feltárni és értékelni a szlovákiai magyar kisebbség legnagyobb ellenállási formájának a Csehszlovákia Magyar Demokratikus Népi Szövetségnek a történetét. (Kiemelve a perben érintettek személyes és csoportos kiállításának fontosságát és példaértékét, melyen keresztül dokumentálni lehet, hogy a koncepciók per kapcsán a megtorlás mekkora negatív hatással bírt a szlovákiai magyar kisebbségre). Ezenkívül feltárni a csoport kapcsolatát Mindszenty Józseffel, s azt hogyan működött együtt csehszlovák és magyar pártállam a Mindszenty-per kapcsán. Ez egyaránt jelenti annak dokumentálását, hogyan segített Csehszlovákia a Mindszenty elleni hadjáratban, de annak a megvilágítását is, hogyan segítettek a magyar pártállami szervek a szlovákiai magyarok elleni eljárás lefolytatásában. A projekt része ezen kívül a téma forrásainak digitalizálása és hozzáférhetővé tétele és a kutatás eredményeinek egy monográfiába való összegezése.

A projekt lezárását követően a munka tovább folytatódhat, amelynek a célja egy a téma forrásaiból összeállított digitális forrásgyűjtemény összeállítása. A kutatás eredményei a téma további tudományos feltárásának jó kiindulási alapját jelenthetik, s hozzájárulhatnak nem csupán a kommunista diktatúrák működésének, a Rákosi-rendszer és a határon túli magyarság viszonyának jobb megismeréséhez is.

Muszkaföldön - dokumentumfilm

Programvezető: Laczkó Sándor

Résztvevők: Kőrös Zoltán, Simon Attila, Tóth Károly, Csambal Tamás, Csanda Gábor, Szamák Mihály

Ütemterv: 2016. 1. 1. – 2016. 12. 31.

A nagyszerű kiadvány után dokumentumfilm formájában is megjelenik a Muszkaföldön. A film időtartama 2x 30 perc lesz és előreláthatóan 2016 őszén fog megjelenni.

Egész éves munkát követően 2016. december 7-én jelent meg a 72 perces Muszkaföldön c. dokumentumfilm. A filmet tartalmi részét Kőrös Zoltán és Csanda Gábor szerkesztette. A dokumentumfilm három nagy részre osztható: 1) bevezetés a problematikába, frontra kerülés és körülmények; 2) fogságbaesés és az élet a GUPVI táborokban; 3) hazakerülés és az ezt követő problémák. A filmben három történész szólal meg, akik a témát kutatták, név szerint: Stark Tamás (MTA), Simon Attila (FKI) és Kőrös Zoltán (FKI), valamint öt visszaemlékező meséli el a történetét, nevesítve: Sulci József, Merva Arnold, László Béla, Rác Jenő és Hucko Károly.

A film nem csupán az interjúkat közölte, hanem a kinematikus képi világával segítette a történet elbeszélését.

A premiert követően létrehoztuk a muszkafoldon.foruminst.sk honlapot, ahol megtekinthetők a visszaemlékezőkkel és a történészekkel készült mélyinterjúk, valamint elolvasható a fogságba

esettek életrajza is. Mindezt professzionális portréfotókkal illusztráltuk és parallax rendszerbe építettük.

Oral history - helytörténet

Programvezető: Kőrös Zoltán

A 2016-os projekt azokkal az oral history kutatásokkal függ össze, amiket a Fórum Intézet az elmúlt években végzett. Az oral history segítségével 23 olyan visszaemlékezőt kerestünk fel, hogy emlékezzenek a szülőfalvaik, illetve városaik történelmére. Elsősorban az 1938 és 1968 közötti időszakra emlékeztek vissza, tehát az 1. bécsi döntéstől egészen a prágai tavasz utáni szovjet megszállásig, de a kutatásunk alatt nem szigorúan az említett három évtizeddel foglalkoztunk - az idősebb visszaemlékezőink az 1. csehszlovák köztársaság időszakára is vissza tudtak emlékezni. Elsősorban 1935 előtti születésű személyekkel folytattunk interjúkat, mivel a visszaemlékezők e csoportja évről évre fogyóban van, őket a legfontosabb kérdezni.

Kapcsolódó publikációk:

Kőrös Zoltán: *Muszkaföldön. Felvidékiek visszaemlékezései a szovjet hadifogságra.* /Elbeszélrt történelem 3./ Történelemtanárok Társulata - Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja, 2015, 304 p., ISBN 978-80-89249-81-7
Kőrös Zoltán: *Nyugati fogságban. Felvidékiek amerikai, brit és francia hadifogságban.* /Elbeszélrt történelem 4./ Történelemtanárok Társulata - Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja, 2016, 336 p., ISBN 978-80-89249-89-3

Szokrális kisemlék archívum digitalizálása

Programvezető: Liszka József

Résztvevők: L. Juhász Ilona, Konkoly László

Ütemterv: 2016. 1. 1. – 2016. 12. 31.

Az Etnológiai Központ 1998-ban létrehozott Szokrális Kisemlék Archívumában jelenleg a kettő és fél ezret meghaladó, adatlappal rendelkező objektumot tartunk nyilván. Topográfiailag a gyűjtemény felöleli egész Dél-Szlovákiát. Módszeres feltérképezéssel a gyűjtemény teljessé tételére törekszünk. Az elmúlt években megtörtént a Dunaszerdahelyi, a Komáromi, az Érsekújvári és részben a Lévai járásnak a teljesség igényével történő dokumentálása, kialakítottuk a digitális adatbázis alapjait is.

2016-ban az 1997-ben, a Kárpát-medencében elsőként megalapított, s a maga nemében azóta is legjelentősebb adatbázis, a Szokrális Kisemlék Archívum kompletizálása folytatódott valamint a több mint 2500 adatlappal rendelkező objektumnak a digitalizálása. A feldolgozás magában foglalta az adatlapok (írott és word-ös dokumentumok) strukturált adatbázisba való konvertálását, az objektumokhoz tartozó fotók, térképek, archív dokumentumok és referencia anyagok digitalizálását valamint az internetes adatbázis kialakítását. A 2500 objektumból egy 500-as mintát tettünk a nyilvánosság számára is hozzáférhetővé, amely tartalmaz 5 teljesen feldolgozott települést valamint egy-két példát az összes fellelhető objektum típusból is.

Az adatbázis a Szlovákiai Magyar Adatbank oldalán férhető hozzá.

Személyi bibliográfiák aktualizálása

Programvezető: Sebő Bugár Beáta

Munkatársak: Roncz Melinda

Szükségessé vált a közelmúltban megújult Szlovákiai Magyar Adatbank honlapján található személyi bibliográfiák aktualizálása. A 2014-ben megszerkesztett Tózsér Árpád személyi bibliográfia struktúrájához hasonlóan szeretnénk átdolgozni, aktualizálni az előző években elkészített személyi bibliográfiákat a rendszergazda segítségével. Az oldalon szerepel: Arany A. László, Gyönyör József, Szalatnai Rezső, Turczel Lajos, Vajkai Miklós, Zalabai Zsigmond. Ezek mellé sorakozik fel a 2014-ben évben megszerkesztett Tózsér Árpád személyi bibliográfia, amelynek tartalma idén is bővült.

Szlovákia lakosságának községsoros nemzetiségi összetétele az 1970. és az 1980. évi népszámlálások adatai alapján

Programvezető: Gyurgyík László

A kutatás célja az 1970. és az 1980. évi népszámlálások községsoros nemzetiségi adatainak a feldolgozása és elemzése a Csehszlovák Statisztikai Hivatal korábban nem publikált adatai alapján. A kutatás első szakaszában került sor az adatok rendezésére. Ezt követően vizsgáltuk az egyes szlovákiai nemzetiségek összetételét a települések nagyságcsoportjai, a településeken élő nemzetiségek száma, aránya szerint. Továbbá a vizsgált időszakban a településszerkezetben bekövetkezett változásokat is dokumentáltuk. A kutatás eredményeit eddig egy közleményben és egy tanulmányban publikáltuk. 2017-ben tervezzük kutatásunk eredményeit egy kötet keretében is közreadni.

Kapcsolódó publikációk:

Gyurgyík László: Az 1970-es és az 1980-as évi népszámlálások községsoros adatai. *Fórum Szemle* 2016/3. 129-131. o.

Gyurgyík László: A szlovákiai nemzetiségek településszerkezetének változásai az 1970. és az 1980. évi népszámlálás adatai alapján. *Fórum Szemle* 2016/4 33-50.o.

Szlovákia településeinek etnikai és felekezeti statisztikája (1880–2011)

Programvezető: Gyurgyík László

A projekt célja Szlovákiai lakosságának (települések szerinti) etnikai és felekezeti adatainak összegyűjtése, rendezése az 1880 és 2011 közötti népszámlálások népszámlálási adatai alapján Szlovákia lakosságának etnika és felekezeti összetételéről település szerinti bontásban az 1880 és 2011 között mintegy 10 évenként megtartott népszámlálások tájékoztatnak. Az egyes időszakokban a censusok különböző módszerek szerint történtek, bizonyos időszakokban más-más államok fennhatósága alá tartoztak. A feldolgozás eredményeként egy többkötetes publikáció készül, mely községsoros tartalmazza a 2011. évi településszerkezet szerint az egyes települések etnikai és felekezeti statisztikai adatait.

Kapcsolódó publikációk:

Gyurgyík László: Egy csökkenés anatómiája - a szlovákiai magyarság demográfiai folyamatai az 1990-es évektől napjainkig. In: Nyelvi jogok 1 : Jogsegélyszolgálat 2009-2011 - A kisebbségi és nyelvi jogok helyzete Szlovákiában. - Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2013. - ISBN 978-80-89249-70-1. - S. 137-147.

Gyurgyík László: A 2011. évi népszámlálás lakossági mikrodadatai. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 2015/3. 123-125. p.

A szlovákiai magyarok életmódjának jellemzői

Programvezető: Lampl Zsuzsanna

Ütemterv: 2016. január – 2016. december

Kérdőíves felmérés készítése 400 fős regionális szlovákiai magyar felnőtt lakossági mintán. A szlovákiai magyarok életmódjára vonatkozó eddigi kutatásaink eredményeinek összehasonlítása, s az életmód vizsgált vetületeiben 20 év alatt bekövetkezett változások leírása.

Kapcsolódó kimenetek:

Mindennapok tudománya: Életmód, szabadidő, médiafogyasztás,

<https://www.youtube.com/watch?v=Q7V78nwF8x4>

A cipők száma, Új Szó, 2016. február 5. <http://uj szo.com/online/velemen y-es-hatter/2016/02/05/a-cipok-szama>

A házasság hete, Új Szó, 2016. február 12., <http://uj szo.com/online/velemen y-es-hatter/2016/02/12/a-hazassag-hete>

A szlovákiai magyarok nemzeti identitása és az asszimiláció I.

Programvezető: Lampl Zsuzsanna

Ütemterv: 2016. január – 2016. december

A program rövid jellemzése:

A hosszútávú kutatás az elmúlt húsz év szociológiai kutatásainak eredményeinek további elemzéséből és összehasonlításából kiindulva az értékrend, az identitás változásaival, valamint az asszimiláció társadalmi-gazdasági-politikai okaival foglalkozik.

A szlovákiai magyarok történetének digitális levéltára

Programvezető: Simon Attila

Munkatársak: Popély Árpád, Konkoly László, Ryšavý Pál

A projekt célja a szlovákiai magyarok történetével kapcsolatos legfontosabb levéltári források digitalizálása, rendszerezése, a nagyközönség számára is elérhető helyen való elhelyezése.

A projekt során prágai, pozsonyi, budapesti levéltárakból (Cseh Nemzeti levéltár, a Cseh Köztársaság Külügyi Levéltára, Szlovák Nemzeti Levéltár, Magyar Országos Levéltár stb.) válogattunk ki a szlovákiai magyarok történetével kapcsolatos forrásokat és digitalizáltuk azokat.

A digitalizálást követően minden forráscsoportot tárgyszavakkal láttunk el, majd az így kialakított adatbázist a Szlovákiai Magyar Adatbankon erre a célra kialakított oldalon helyeztük el. A projekt a következő évben is folytatódik.

A szlovákiai magyarság demográfiai, település, és társadalomszerkezetének komplex elemzése a 2011. évi népszámlálás adatai alapján.

Programvezető: Gyurgyík László

A program rövid jellemzése:

A kutatás célja a szlovákiai magyarok demográfiai, település és társadalomszerkezeti változásainak a vizsgálata a 2011. évi népszámlálási adatok alapján a 2001. évi adatokkal, illetve az országos adatokkal egybevetve. A vizsgálat szempontjából kedvező fordulatot jelentett a 2011. évi népszámlálás lakossági mikrodadatainak a közzététele, melyek alapján a korábbi

évtizedekhez viszonyítva sokkal árnyaltabb módon vizsgálhatók a Szlovákia lakosságának, illetve az egyes nemzetiségek szerkezeti változásai. Külön feladatott jelentett a népszámlálási adatok vizsgálatánál az ismeretlenek magas számának illetve arányának értelmezése.

Textológiai kutatások

Programvezető: Liszka József

Kivitelező: Liszka József

Ütemterv: 2016. január: Kutatás az OSZK-ban és a Néprajzi Múzeum Könyv- és Adattárában (Bp.)

A projektum elsődleges célkitűzése az volt, hogy a szívetől rablók által megfosztott mariazele leány balladájához (Arany A. László hagyaték feldolgozásához kapcsolódó projektum!) további ponyvaelemeket találjak egyrészt a budapesti (Néprajzi Múzeum Könyv- és Adattára, OSZK), másrészt a vidéki gyűjteményekben (Bálint Sándor Hagyaték, Móra Ferenc Múzeum – Szeged; Székesegyházi Kincstár és Egyházmegyei Gyűjtemény – Vác). A kutatómunka eredményezett ugyan vagy féltucatnyi újabb magyar nyelvű változatot, ez viszont a balladáról eddig megrajzolható képen lényegesen nem módosított. Abbéli reményem, hogy német (ami valószínűsíthetően az alapszöveg lehet) vagy horvát nyomtatott variánsokra is bukkanok, sajnos nem vált valóra. E kutatás keretében néhány napos terepgyűjtést is végeztem a Zoborvidéken, ahol a ballada további, gépelt, illetve kézzel írott változataira sikerült bukkanom. Az is kiderült, hogy a templomba járó vallásos énekes asszonyok körében ez ma is népszerű, búcsújárás során gyakran énekelt *csodatörténet*, viszont fejből (meglhetősen hosszú szövege miatt) nem tudják. Kutatásaim során, amolyan melléktermékként természetesen más témákhoz is gyűjtöttem kiegészítő, illetve alapozó adatokat. Ennek köszönhetően az ösztöndíj ideje alatt készült el egy tanulmányom a kivirágzó száraz ág motívumáról. Ezen kívül további összehasonlító folklorisztikai kutatásaimhoz gyűjtöttem adatokat, amelyek további megjelent, illetve megjelenés előtt álló tanulmányaimban kerülnek bedolgozásra.

Kapcsolódó publikációk:

1. Liszka József: *S botját ott lelte kivirulva...* Egy motívum határtalanságairól 1–2. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 18, 2016/1, 3–25. p.; 2016/2, 25–36. p.
2. Liszka József: A bátyjait kereső leány (ATU 451) meséjének közép-európai összefüggéseire. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 18, 2016/3, 21–34. p. ISSN 1335-4361

Könyvtárak, dokumentáció és archiválás

Bibliotheca Hungarica

Folyamatos működés, szolgáltatások – dokumentációs tevékenység

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Roncz Melinda, Sebő Bugár Beáta

Partnerintézmények: Szlovákiai magyar kiadók

Kutatókönyvtár

Kapcsolattartás a szlovákiai kiadókkal, tankönyvek, évkönyvek beszerzése; kapcsolat fenntartása Szlovákia magyarlakta területeinek könyvtáraival és magyarországi könyvtárakkal (Országos Széchényi Könyvtár, Dr. Kovács Pál Megyei Könyvtár és Közösségi Tér.), valamint Szlovákia magyarlakta területeinek önkormányzataival.

A könyvtár gyűjtőkörébe tartozó Szlovákiában megjelenő magyar nyelvű kiadványok beszerzése és feldolgozása, valamint a kézikönyvtár rendezése és számítógépes feldolgozása a Huntéka könyvtári program segítségével.

A dokumentációs tevékenységen kívül közhasznú információs szolgáltatás: számítógép-, szkener- és internethasználat, fénymásolási lehetőség kutatóink számára. Egyéni kérésre különböző irodalomjegyzékek, helytörténeti bibliográfiák, repertóriumok összeállítása.

A könyvtár a kutatók igényei szerint, személyesen, de akár e-mailen, telefonon, faxon is nyújt információt, küldi a kért dokumentumokat. Információkat szolgáltat a szlovákiai magyar, de a magyarországi, a határon túli magyarság ügyeivel foglalkozó intézményeknek is.

A kiadóktól, illetve magánkézből hozzánk kerülő könyveket folyamatosan vezetjük be a gyarapodási jegyzékbe, soroljuk be a gyűjteményünkbe a Huntéka könyvtári program segítségével. Idén mintegy 500 rekorddal bővült könyvtári állományunk. Ezek nagy része a törzsállományba került. Bizonyos könyvek esetében az analitikák is feldolgozásra kerültek. A könyvtár egyre gyarapodó részét képezi a különböző hagyatékokból hozzánk került könyvek csoportja. Ezek rendszerezése, témakörök, kiadók szerinti besorolása, majd adatainak számítógépes feldolgozása is folyamatos munkát igényel.

A könyvkatalógusunk online elérhetősége:

<http://185.28.144.11:8080/monguz/index.jsp?lang=hu&page=search>.

2016-ban mintegy 50 kutatónk volt, akik közül többen többször is igénybe vették könyvtárunk szolgáltatásait. A nálunk kutatók több esetben könyvtárunknak ajándékozták munkájukat, így könyvtárunk állománya ez évben öt szakdolgozattal is gyarapodott.

A folyamatos helyhiány miatt 2016 folyamán felújítottuk raktárunkat. A munkálatok már nyár elején megkezdődtek. A raktárak kiürítése után egy fal lebontásával összenyitottuk a földszint két raktárát, majd a kőművesmunkálatok után megkezdődhetett az új polcok beszerelése. A júliusban összeszerelt, új, két sínen futó tizenkét darab, külön-külön mozgatható mobil polcszerkezettel mintegy 500 folyóméternyi helyet nyertünk. Augusztusban az új polcokra kerültek a törzsállomány évek óta banános dobozokban tárolt másodpéldányai, a teljes hagyatéki gyűjtemény egy helyre kerülhetett (áthoztuk az addig a könyvtár polcain lévőket is), továbbá ide került a könyvtárból a Csemadok könyvtár állománya is. Ezzel a könyvtárban üres polcokat

szabadítottunk fel. A könyvtár szabadpolcos részén is áthelyeztük a könyveket, ezzel a törzsállomány és a kézikönyvtár példányai folytatólagosan lettek elhelyezve.

A könyvtár a nyár folyamán zárva tartott. Az ünnepélyes megnyitóra szeptember 2-án polcavatási összejövetel keretében került sor. Szeptember 5-től újra nyitott ajtókkal vártuk a kutatókat. Erről az eseményről, illetve a munkálatokról beszámolt a Somorja és Vidéke, a Paraméter és az Új Szó is.

Folyóirattár

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Roncz Melinda, Sebő Bugár Beáta

A Bibliotheca Hungarica folyamatosan egészíti ki a szlovákiai magyar folyóirat-gyűjteményét. Célja a kurrens periodikák új számainak, valamint a hagyatékokból, ajándékokból beérkező régebbi folyóiratoknak a feldolgozása, és ezek archiválása. Folyamatosan szerezzük be az eddig hiányzó számokat is. Személyesen, telefonon vagy e-mailban tartjuk a kapcsolatot a folyóiratok szerkesztőseivel.

Jelenleg több mint 180 fajta folyóirat van az 1918–1945 közötti időszakból, és több mint 400 fajta folyóirat van a gyűjteményünkben az 1945 utáni időszakból.

Ezekon kívül megtalálhatók még a Szlovákiában élő más kisebbségek (15 fajta) folyóiratainak egyes számai, szlovák nyelvű folyóiratok (32 fajta), valamint külföldön megjelenő magyar lapok (130) hozzánk került számai. Ez évben is feladatunknak tekintjük a kurrens lapok beszerzését, feldolgozását, archiválását, a régebbi lapszámok felkutatását és a kutatók rendelkezésére bocsátását. Tovább aktualizáljuk a meglévő adatbázisainkat, amelyek a honlapunkon is elérhetőek. Január hónapban archiváltuk és feldolgoztuk a tavalyi év folyamán hozzánk került folyóiratok, periodikák adatait. A kibővült lista a Bibliotheca Hungaricában férhető hozzá, illetve online: <http://adatbank.sk/leveltarak/folyoirattar/>.

A 2015-ben megkezdett cikkadatbázis bővítése idén is folytatódott. A *Fórum Társadalomtudományi Szemle* tanulmányai mellett megkezdtük az *Eruditio – Educatio* című időszaki kiadvány cikkeinek, valamint a *Pro Minoritatében* megjelent szlovákiai magyar vonatkozású cikkek bibliográfiai adatainak feldolgozását. Jelenleg a Huntéka könyvtári program olvasói felületén mintegy 1400 cikk bibliográfiai adatai olvashatók.

A raktár idei átépítésének köszönhetően a folyóirattárunk egy részét is átcsoportosítottuk, illetve új helyre helyeztük.

Fotoarchívum, CD-, DVD- és videógyűjtemény

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Roncz Melinda, Sebő Bugár Beáta

A Bibliotheca Hungarica fotóarchívuma ismert sajtófotósok munkáiból jelenleg több mint 77000 fényképet tartalmaz. A könyvtár fotóarchívumát programszerűen gyarapítja a felvidéki magyar műemlékek és emlékhelyek jelenlegi állapotát ábrázoló képek dokumentálásával is. Jelentős állományt képvisel az egyre bővülő CD-, DVD- és videógyűjtemény is, amelyek feldolgozása a Huntéka segítségével történik, és a kutatók számára hozzáférhető és kereshető az online katalógus segítségével is.

Folyamatosan visszük be a jegyzékünkbe a hozzánk beérkezett fényképeket, dokumentumokat, amelyek a szlovákiai magyarok kulturális, társadalmi életét dokumentálják. Az Adatbank oldalán megtalálható Fotóarchívumban online is elérhető: <http://adatbank.sk/kep-hang/osszesített-fotoarchivum/>.

Szakedolgozatok gyűjteménye

Szolgáltatásainkat igénybe vevő kutatók szakdolgozataival folyamatosan bővülő állomány archiválása, és adatainak feldolgozása a Huntéka program segítségével történik. Az adatbázist folyamatosan bővítjük az év folyamán a hozzánk kerülő szakdolgozatokkal, a lista online elérhetősége:

http://185.28.144.11:8080/monguz/index.jsp?page=result&new=1&group=0&bib1ext=1003-0&search_term_0=&logic=1&bib1ext=4-0&search_term_1=&logic=1&bib1ext=21-0&search_term_2=&logic=1&bib1ext=31-0&search_term_3=&logic=1&bib1ext=59-0&search_term_4=&logic=1&bib1ext=2111-0&search_term_5=Szakedolgozatok&logic=1&bib1ext=54-0&search_term_6=&logic=1&bib1ext=1001-0&search_term_7=&stepsize=10&dbname=database&dbname=database_forum

Szlovákiai Magyar Levéltár

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Kőrös Zoltán

A Fórum Kisebbségkutató Intézet levéltára a szlovákiai magyarság életével kapcsolatos levéltári dokumentumokat, a szlovákiai magyar politikai pártok, társadalmi, kulturális és egyéb szervezetek és intézmények iratanyagait, közéleti személyiségek, írók, művészek levelezését, hagyatékát stb. tartalmazza. A projektum célja az elkészült levéltári jegyzékek internetes feldolgozása volt.

Eddig elkészült leltári jegyzékek:

Személyi hagyatékok és iratgyűjtemények:

- Arany A. László hagyatéka*
- Győri Dezső hagyatéka*
- Szalatnai Rezső hagyatéka*
- Ungváry Ferenc hagyatéka*
- Gyönyör József hagyatéka*
- Turczel Lajos hagyatéka (levelezések)*
- Szabó Rezső iratai*
- Varga Sándor iratai*
- Kulturális szervezetek iratai - Csemadok:
- A CSEMADOK KB elnökségi üléseinek jegyzőkönyvei – (1948–2000)*
- A CSEMADOK országos közgyűlései
- Csemadok alapszervezetek története és helytörténeti tanulmányok
- Szervezeti értesítők
- Propaganda az 50-es, 60-as évekből
- Történeti tanulmányok
- Táncgyűttesek és táncmozgalom
- Táncdalfesztiválok
- Táborok
- Színhátság

- Színművek és irodalmi műsorok szövegekönyvei
- Névsorok
- Jókai Napok
- Járási konferenciák
- Nemzetközi hadigondozott alapítvány (1993-1994)
- Gombaszög
- Fesztiválok
- Fábry Napok
- Előadói segédanyagok
- CSMTKE
- Vetélkedők

Pártok iratai:

- FMK
- MPP
- Együttélés
- Alakuló közgyűlés (1989)
- Alapító kongresszus 1990
-

Gyűjtemények

Kisnyomtatványok

A Bibliotheca Hungarica gyűjteményében található színházak műsorfüzetei, meghívók és értesítők különböző kulturális eseményekről (pl. Dunamenti Tavasz, Gombaszög Országos Dal- és Táncünnepély, Zselízi Országos Népművészeti Fesztivál, Czuczor Gergely-napok, Kazinczy Nyelvművelő Napok, Kodály-napok, Tavasz szél vizet áraszt, Jókai-napok, Vámbéry Polgári Társulás rendezvényei stb.). A feldolgozott kisnyomtatványok száma eléri a 6144 darabot.*

Képzőművészeti kiállítások katalógusai

A könyvtár gyűjteményében található képzőművészeti kiállításokról szóló katalógusok (pl. Duna Menti Múzeum, Csallóközi Múzeum, Kortárs Magyar Galéria, Nógrádi Galéria stb.).*

Plakátok

A Bibliotheca Hungarica plakátgyűjteménye felöleli a szlovákiai magyarság szellemi-művészeti életével kapcsolatos dokumentumokat.*

* az interneten jelenleg elérhető jegyzékek

Etnológiai Központ

Néprajzi könyvtár (Bibliotheca Ethnologica)

Felelős: L. Juhász Ilona, Liszka József

Az Etnológiai Központ könyvtárának törzsanyaga (leszámítva a folyóiratokat) digitális formában bekerült a HunTéka rendszerbe. Az új könyvek adatbevitelét saját munkaerő hiányában a Bibliotheca Hungarica könyvtárosai (Roncz Melinda és Sebő Beáta végezték az év folyamán két alkalommal). Cserekapcsolatok révén jelentős mennyiségű új kötetet sikerült beszerezni, és több kötetet kaptunk ajándékba Verebélyi Kincső és Voigt Vilmos könyvtárából is. A könyvtár rendeltetészerű működtetése, az olvasók kiszolgálása folyamatos volt, ezt elsősorban L. Juhász Ilona végezte.

Néprajzi adattár

Felelős: L. Juhász Ilona, Liszka József

Az Etnológiai Központ gyűjteménye. Az adattár egyrészt kéziratos, jórészt közöletlen néprajzi gyűjtésekből áll Dél-Szlovákia magyarok lakta területéről. Másrészt benne foglalják a (Cseh)Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság 1989-1999 közötti tevékenységének teljes dokumentációja (levelezés, jegyzőkönyvek, programok stb.). A gyűjtemény 1099 beleltározott tételben mintegy 20 ezer lapnyi szöveget tartalmaz.* 2016-ban tovább folyt az időközben gyűjtött anyagok rendezése, illetve az adattári anyag jegyzékének interneten történő további megjelenítésének az előkészítése is megtörtént.

* az interneten jelenleg részben elérhető jegyzék

A Szakrális Kisemlék Archívum

Felelős: Liszka József

Résztvevők: L. Juhász Ilona, Bendík Márta, Bodnár Mónika, Gecse Annabella, Psenák Emese, Tornóczi Nagy Andrea és Turcsányi Dániel

2016-ban tovább folytatódott az 1997-ben, a Kárpát-medencében elsőként megalapított, s a maga nemében azóta is legjelentősebb adatbázis, a Szakrális Kisemlék Archívum folyamatos fejlesztésére, kompletizálása, valamint az eddigi gyűjtemény teljes revíziójára, szinte teljes digitalizálására is sor került. Az Etnológiai Központ munkatársain kívül a dokumentációs tevékenységbe (első sorban a terepmunkába) bevontuk a komáromi Selye János Egyetem Tanárképző Karának a hallgatóit is, valamint külső munkatársakat is (részletesebben lásd a Kutatási programok fejezetben).

Kapcsolódó publikációk:

1. L. Juhász Ilona: Totengedenken und Todestellen-Denkmale am Straßenrand. In *Populare religiöse Kultur, Konflikte und Selbstvergewisserung in multiethnischen und multikonfessionellen Einwanderungsgebieten. Ausgewählte neuere Forschungen und Dokumentationen mit einem Schwerpunkt auf dem Mittleren Donaauraum*. Michael Prosser-Schell szerk. Münster–New York: Waxmann 2016, 191–212. p. /Schriftenreihe des Instituts für Volkskunde der Deutschen des östlichen Europa 17./
2. Liszka József: A szakrális kisemlékek Szentháromság-ábrázolásainak néhány atipikus példája. In *Diptichon. Tanulmányok Bartha Elek tiszteletére*. Bihari Nagy Éva–Keményfi Róbert–Marinka Melinda–Kavecsánszki Máté szerk. Debrecen: Debreceni Egyetem Néprajzi Tanszék, 250–258. p. /Studia Folkloristica et Ethnographica 65./

Digitalizálás, internet

Szlovákiai Magyar Adatbank

Programvezető: Konkoly László

Munkatársak: Laczkó Sándor, Tuba Ádám

Partnerintézmények: Real-Net, s.r.o., eNiton Enterprises, s.r.o., Arcanum, Budapest

A szlovákiai magyarokra vonatkozó történeti, kulturális és társadalmi információk rendszerezett gyűjtése, feldolgozása, szolgáltatása, internetes megjelenítése: bibliográfiák, lexikonok, statisztikák, helységnévtárak, térképek, kronológiák, digitalizál könyvek és folyóiratok, vendég honlapok, kutatási adatbázisok, intézményi kataszterek, irodalmi adattár, folyóiratok, tematikus társadalomtudományi kutatási blokkok, fotótár, linktár stb.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet évek óta dolgozik a könyvtári és levéltári anyagai digitalizálásán, illetve azok internetes megjelenítésén. A program célja, hogy bárki hozzájuthasson ezekhez a kulturális értékekhez, ehhez szükséges az adatbázisok átalakítása, keresők és más eszközök kialakítása az interneten.

A portál első verziója 2007 decemberétől 2013 októberéig üzemelt egy saját fejlesztésű keretrendszerben. Az elmúlt évben sor került a portál teljes átdolgozására és a WordPress CMS keretrendszerre való átkonvertálására. Az Adatbank most már önálló <http://adatbank.sk> webcímen érhető el. Jelenleg egy WordPress Multisite motor alatt fut az összes intézeti és néhány partnerintézmény honlapjával együtt. A Multisite telepítés segítségével könnyen megoldható az egyes honlapok közötti adatsere, amely biztosítja az adatok Adatbankba való integrálását. A WordPress felhasználóbarát adminisztrációs felületén keresztül on-line szerkeszthető és bővíthető minden tartalom.

Az adatbank szerkezeti felépítése:

1. Tudástár
 - a. Kronológia 1918-tól napjainkig
 - b. A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona 1918-tól
 - c. Intézmények (intézmények, szervezetek, Csevadok alapszervezetek és területi választmányok, községi hivatalok, egészségügyi intézmények)
 - d. Kisebbségeket érintő jogszabályok
2. Kép-Hang
 - a. Képeslapgyűjtemény
 - b. Fotóarchívum
 - c. Hangarchívum
3. Könyvtár
 - a. Könyvtári gyűjtemények (CD és videókazetta gyűjtemény, folyóirattár, szakdolgozatok, nemzetiségi lapok)
 - b. Bibliográfiák
 - c. Repertóriumok
 - d. Könyvtárkatalógusok (Bibliotheca Hungarica, Etnológiai Központ)
 - e. Médiaspájz
4. Levéltár
 - a. Egyéni hagyatékok

- b. Levéltári gyűjtemények (képzőművészeti kiállítások katalógusai, kisnyomtatványok, naptárak, plakátok, néprajzi adattár)
 - c. Dokumentumok
 - d. Iratok
5. Települések (Szlovákia települései)
6. DigiTéka
- a. Digitalizált könyvek
 - b. Digitalizált folyóiratok
 - c. Nemzetiségi évkönyv
 - d. Médiaspájz

Rendezvények

Programvezető: Konkoly László

Résztvevők: Szamák Mihály

Ütemterv: 2016. 1. 1. – 2016. 12. 31.

2003-tól kezdődően gyűjtünk minden olyan magyar vonatkozású rendezvénnyel kapcsolatos információt, szórólapot vagy plakátot, amely internetes oldalon vagy e-mail formájában is megjelent. Ez a munka hozzá tartozik ahhoz a gyűjtő és dokumentációs tevékenységhez, amelyet a Bibliotheca Hungarica vállalt fel. Manapság a rendezvények interneten történő hirdetése jelentős mértékben előtérbe került. Viszont a legtöbb ilyen jellegű publikáció idővel elveszik. Ezért tartjuk fontosnak ezek egy helyen való gyűjtését. Nemcsak a dokumentálás szempontjából, hanem aktuális információs értékük miatt is.

A rendezvénynaptár évről évre gyarapodik. A 2009-es évben elértük a havi 400-500-bejegyzést, az utóbbi években 200-300 körül mozog az összegyűjtött rendezvények száma.

Gyarapodás: 2005-ben (1408 drb), 2006-ban (1678 drb), 2007-ben (1198 drb), 2008-ban (3004 drb), 2009-ben (5769 drb), 2010-ben (3500 drb), 2011-ben (3290 drb), 2012-ben (1059 drb), 2013-ban (807 drb), 2014-ben (1635 drb), 2015-ben (1733 drb), 2016-ban (638 drb)

A 2009-es évtől a rendezvényarchívum elérhető XML formátumban is.

Az internetes adatbázis a Fórum Kisebbségkutató Intézet által gyűjtött rendezvényeken kívül tartalmazza továbbá a Szlovákiai Magyar Adatbank portáljához csatlakozó további szervezetek (intézmények) rendezvényeit is (Csemadok, Szóttés KNE, Zoboralja.sk, Somorja Város, Rozsnyovidek.sk stb.).

Gyarapodás: 2015-ben (709 drb), 2016-ban (2933 drb)

Médiaspájz

Programvezető: Frivolt György

Résztvevők: Laczkó Sándor, Konkoly László, Ryšavý Pál

Ütemterv: 2016. 1. 1. – 2016. 12. 31.

Szlovákiában számos magyarul megjelenő az interneten is elérhető vagy letölthető napilap, hetilap, folyóirat, helyi és regionális lap található. A médiák egyre nagyobb hangsúlyt helyeznek az interneten való megjelenésre, ezen belül pedig az online hírek szolgáltatására ún. RSS hírszatórnakon keresztül. A projektum célja első lépésben a meglévő hírszatórnák rendszeres figyelése, az egyes hírek begyűjtése és indexálása, valamint egy egységes keresőmotor kialakítása, amely egyszerre tud keresni az aktuális hírekben és az egyes online újságok archívumaiban is. A későbbiekben az adatbázist szeretnénk kibővíteni az intézetben található archív folyóiratok digitalizált tartalmával is.

Képeslapgyűjtemény

Programvezető: Végh László

Résztvevők: Konkoly László, Orosz Örs, Tuba Ádám

Ütemterv: 2016. 1. 1. – 2016. 12. 31.

A levéltár fontos részét képezi a mintegy 5000 régi és mai képeslap. Szlovákiai képeslapbörzéken és magánygyűjtőktől beszerelve bővül folyamatosan a gyűjtemény, amely elsősorban a Szlovákia magyar lakta városai és községei állapotának 1918 utáni változásait dokumentálja. Külön jelentőséggel bírnak a Szlovákia területén található magyar vonatkozású műemlékeket, történelmi emlékhelyeket (honvédszobrok, Kossuth-szobor, Petőfi-szobor, felvidéki emlékhelyek, millenniumi emlékszobrok) ábrázoló képeslapok. A helytörténeti kutatás szempontjából fontos dokumentáció az ez idáig mintegy 100 szlovákiai városról és községről található gyűjtemény.

Szlovákiai Magyar Közéleti Digitális Fotótár

Programvezető: Konkoly László

Résztvevők: Végh László, Szeder László, Szamák Mihály

Ütemterv: 2016. 1. 1. – 2016. 12. 31.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet (Bibliotheca Hungarica, Etnológiai Központ) levéltárában hatalmas mennyiségű digitális fotó-, fotó-, DIA- és negatívgyűjtemény található, amely sok éves gyűjtőmunka eredménye. A gyűjtemény részét képezi több híres fotós és közéleti személyiség (Prandl Sándor, Lipcsei György, Arany A. László, Gyökeres György, stb.) teljes hagyatéka, ezen kívül több intézet és civil szervezet fotógyűjteménye (Fórum Intézet, Etnológiai Központ – Néprajzi fotótár, Etnológiai Központ – Szakrális Kisemlék Archívum, Csemadok, Szóttos Kamara Néptáncgyűttes, KAFEDIK), valamint jelenkori fotósok közéleti, politikai és kulturális fotói (Somogyi Tibor, Kiss Gábor, Görföl Jenő, Takács András, stb.). Ennek az anyagnak a rendszerezése és feldolgozása már évek óta folyamatban van.

A feldolgozott gyűjtemény felosztása:

- Levéltári gyűjtemény: (10065 drb)
- A Fórum Kisebbségkutató Intézet fotóarchívuma: (2508 drb)
- Az Etnológiai Központ DIA gyűjteménye: (4259 drb)
- Emlékművek - emlékhelyek - vizuális nyelvhasználat: (8540 drb)
- Sociophoto 2012 díjnyertes fotói: (30 drb)

Gyarapodás: 2015-ben (138 drb), 2014-ben (330 drb), 2013-ban (2915), 2012-ben (2121), 2011-ben (255 drb), 2010-ben (25941 drb), 2009-ben (510 drb), 2008-ban (5583 drb), 2007-ben (2064 drb), 2006-ban (2988 drb), 2005-ben (1100 drb)

Az internetes adatbázis a Fórum Kisebbségkutató Intézet gyűjteményén kívül tartalmazza továbbá a Szlovákiai Magyar Adatbank portáljához csatlakozó további szervezetek (intézmények) fotóarchívumait is (Csemadok, Szóttos KNE, Zoboralja.sk, Somorja Város, stb.).

- A CSEMADOK fotóarchívuma: (3868 drb)
- A Szóttos KNE fotóarchívuma: (2108 drb)
- A Zoboralja.sk fotóarchívuma: (11416 drb)

Hangarchívum

Programvezető: Ryšavý Pál

Résztevők: Konkoly László

Ütemterv: 2016. 1. 1. – 2016. 12. 31.

A hangarchívum tartalmazza a Fórum Kisebbségkutató Intézet rendezvényein (konferenciákon, könyvbemutatókon, szakmai beszélgetéseken) készült hangfelvételeket, továbbá az intézet által készített „Oral History” interjúkat, különböző projektumok kapcsán készített felmérések hanganyagait, a Szlovák Rádió magyar adásában elhangzott rádiófelvételek hanganyagait, valamint a levéltárban fellelhető további archív hanganyagokat. A projektum célja a gyűjtemény folyamatos bővítése, digitalizálása, rendszerezése és interneten való megjelenítése.

2016-ban digitalizálásra került két nagyobb csomagnyi kazetta a deportálásokról, többek között Dobos Ferenc gyűjtése a málenkij robot és deportálások témában.

Szlovákia településeinek adatbázisa

Programvezető: Konkoly László

Résztevők: Laczkó Sándor

Ütemterv: 2016. 1. 1. – 2016. 12. 31.

A kutatás fő célja egy olyan településszintű adatbázis létrehozása és mindenki számára áttekinthető webes felület kialakítása, amely tartalmazza a mai Szlovákia területén 1880 és 2011 között létező összes település népesedési, nemzetiségi adatait, illetve amely segítségével végigkövethetők a szlovákiai települések közigazgatási demográfiai változásai valamint az 1992 és 2012 közötti választási eredményeket. Egy helyen találhatjuk továbbá a településre vonatkozó alapadatokat és az adatbankban található településhez kapcsolódó egyéb információkat (rendezvényeket, lexikon szócikkeket, intézményeket, stb.). A kutatás eredményeképpen egy olyan egyedülálló adatbázis jött létre, amelynek további demográfiai, történelmi, társadalmi kutatások fontos forrásbázisa lehet.

A 2016-os évben megvalósult a különböző már feldolgozott és az Adatbankban, valamint a Csemadok adatbázisaiban megtalálható településszintű adatok és információk összekapcsolása a településekkel, valamint az 1992 és 2012 közötti választási eredmények feldolgozása. Célunk a létrejövő új relációkkal (kapcsolódásokkal) tovább fejleszteni adatbázis rendszerünket, aminek köszönhetően egy olyan felhasználóbarát településadatbázis jön létre, ahol a felhasználó egy helyen fér hozzá minden lényeges településre vonatkozó adathoz és információhoz. Minden

településhez létrehoztunk egy harmadik szintű domént és webcímet (pl. somorja.adatbank.sk), ahol keresés nélkül egyenesen hozzáférhetőek a településadatok. További célunk új adatokkal bővíteni a meglévő adatbázist (pl. turisztikai és helyi jellegzetességekkel, a történelem során használt névváltozatokkal, stb.)

Intézmények és szervezetek adatbázisa

Programvezető: Konkoly László

Résztvevők: -

Ütemterv: 2016. 1. 1. – 2016. 12. 31.

Az adatbázis jelenleg 2.200 intézmény adatlapját tartalmazza a következő kategóriákban:

- Intézmények, szervezetek – 1577 drb
- Csemadok alapszervezetek – 426 drb
- Csemadok területi választmányok – 18 drb
- Csemadok művészeti együttesek – 449 drb
- Községi hivatalok – 543

A 2016-os évben folytatódott az intézmények és szervezetek revíziója és az adatok frissítése. A könnyebb és gyorsabb kezelhetőség érdekében az adatbázis le lett választva (migrálva) az adatbank.sk-ról és létre lett hozva egy intezmenyek-szervezetek.adatbank.sk aldomén, ahol az importálás után egy egységesített leegyszerűsített adatlapba kerültek át az adatok.

A FKI hírszolgálat

Programvezető: Laczkó Sándor

Résztvevők: Tóth Károly, Haraszti Ildikó

Ütemterv: 2016. 1. 1. – 2016. 12. 31.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet hírcsatornáit. Ide tartozik pl. a levelezőrendszer kezelése, a közösségi médiák frissítése, sajtónyilatkozatok megjelentetése és a sajtótájékoztatók szervezése is. A hírleveleket egy saját, nyílt forráskódú rendszerből postázzuk. Jelenleg 1900 feliratkozónak, két nyelven küldjük a híreket, melynek átlagosan 40%-os az olvasottsági aránya. A Facebook oldalunk látogatóinak száma eléri az 1235-öt. Átlagosan kétnaponta frissítjük az oldalt, főképp az intézmény híreivel, valamint a munkatársaink egyéb médiumokba írt cikkeivel.

Teljesítések

Folyamatos tevékenység, amely során havi rendszerességgel hírlevelet küldtünk szét a könyvesbolt akcióiról, valamint a közösségi médiákon hirdettük az intézettel kapcsolatos újdonságokat, rendezvényeket és híreket.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet publikációi 2016-ban

A publikációk megvásárolhatók papíralapú vagy elektronikus formában a Fórum Kisebbségkutató Intézet Könyvesboltjában az interneten: <http://eshop.foruminst.sk/>

Könyvek, monográfiák

BUKOVSKY LÁSZLÓ: *A Csehszlovákiai Magyar Demokratikus Népi Szövetség és a Mindszenty-per szlovákiai recepciója*. Budapest – Somorja. Nemzeti Emlékezet Bizottsága – Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2016, 303 p. ISBN 978-615-5656-00-2

LISZKA JÓZSEF: *Határvidékek. Határok és határtalanságok az összehasonlító folklorisztika és etnológia szempontjából*. Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2016, 656 p. ISBN 978-80-89249-87-9

KÖRÖS ZOLTÁN: *Nyugati fogságban. Felvidékiek amerikai, brit és francia hadifogságban*. Somorja, Történelemtanárok Társulása – Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2016, 336 p. ISBN 978-80-89249-89-3

MOLNÁR IMRE: *„Gyűlölködés helyett összefogás” A két világháború közti csehszlovákiai magyar értelmiség tevékenységének történelmi tanulságai*. Somorja, Történelemtanárok Társulása – Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2016, 350 p. ISBN 978-80-89249-90-9

SIMON ATTILA – TÓTH LÁSZLÓ: *„Kis lépések nagy politikusa.” Szent-Ivány József, a politikus és művelődésszervező*. Történelemtanárok Társulása – Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2016, 248 p. ISBN 978-80-89249-91-6

E-book

LANSTYÁK ISTVÁN: *Nyelvi problémák – emberi megoldások*. Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2016, 400 p. ISBN 978-80-89249-88-6

Folyóirat

Fórum Társadalomtudományi Szemle, 2016/1–4. szám, ISSN 1335-4361 (forumszemle.eu)

Fórum spoločenskovedná revue 2016, ISSN 1335-4361

Az FKI által fenntartott webes felületek és honlapok

Programvezető: Konkoly László

Résztevők: Laczkó Sándor, Ryšavý Pál

Ütemterv: 2016. 1. 1. – 2016. 12. 31.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet évről-évre egyre fontosabb szerepet tölt be a szlovákiai magyar civil és közéleti szférában. Széleskörű tudományos programjai, bővülő tevékenysége és közéleti koordinációs szerepe indokoltá teszi több önálló intézeti, partnerségi vagy projektumokkal kapcsolatos weblap működtetését.

foruminst.sk - a Fórum Kisebbségkutató Intézet hivatalos honlapja magyar és szlovák nyelven

eshop.foruminst.sk - A Fórum Kisebbségkutató Intézet internetes könyvtárháza, amelyben megtalálható a FKI eddig kiadott összes könyve.

adatbank.sk - A szlovákiai magyarokra vonatkozó történeti, kulturális és társadalmi információk rendszerezett online gyűjteménye (bibliográfiák, lexikonok, statisztikák, helységnévtárak, térképek, kronológiák, vendég honlapok, kutatási adatbázisok, intézményi kataszterek, irodalmi adattár, folyóiratok, tematikus társadalomtudományi kutatási blokkok, fotótár, linktár stb.)

forumszemle.eu

A Fórum Társadalomtudományi Szemle kétnyelvű (magyar, angol) különálló honlapja, ahol megtalálhatjuk a folyóiratról az összes szükséges információt, a szerzők listáját, az összes megjelent szám tartalomjegyzékét valamint a régebbi évfolyamoknál hozzáférhetővé tettük a tanulmányokat és cikkeket teljes terjedelemben.

mediaspajz.info - Szlovákiai magyar hírcsatornákat figyelő, a hírek begyűjtésére, indexálására és keresésére kialakított szolgáltatás, amely egyszerre tud keresni az aktuális hírekben és az egyes online újságok archívumaiban is.

madari.sk - A madari.sk egy olyan információs portál, amely szlovák nyelven közöl írásokat a szlovákiai magyarokról. Elsődleges célja, hogy egy olyan csatornává váljon, ahol ismeretterjesztő, szakmai és tudományos anyagokat közvetít a szlovákiai magyarokról.

kerekasztal.org, delszlovakia.sk, jogsegely.sk - A Kerekasztal honlapjai. Elsődleges céljuk, hogy kommunikációs csatornaként működjön a nagyközönség és az ernyőszervezet között. Tartalmilag főképp szöveges anyagokat közöl, amelyek közt megtalálhatóak a Kerekasztal állásfoglalásai, beszámolók a Koordinációs Bizottság üléseiről, szakmai dokumentumok, törvényjavaslatok, vagy egyéb elemzések.

szmat.sk – A Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács (SZMAT) honlapja

kniznicasamorin.sk – A Zalabai Zsigmond Városi Könyvtár kétnyelvű honlapja magyar és szlovák nyelven

A munkatársak publikációs jegyzéke – 2016

Gyurgyík László

Tanulmányok, közlemények

1. Gyurgyík László: Az 1970-es és az 1980-as évi népszámlálások községsoros adatai. Fórum Szemle 2016/3. 129-131. old.
2. Gyurgyík László: A vegyes házasságok, házasságkötések alakulása a szlovákiai magyarok körében. In: Rajnai Zoltán, Fregán Beatrix, Marosné, Kuna Zsuzsanna: Tanulmánykötet a 7. BBK előadásaiból. 330-343. old. Budapest Óbudai Egyetem 2016. ISBN: 978-615-5460-97-5
3. Gyurgyík László: A szlovákiai nemzetiségek településszerkezetének változásai az 1970. és az 1980. évi népszámlálás adatai alapján. Fórum Szemle, 2016/4. 33-50.o.
4. Vývoj zmiešaných manželstiev (sobášov) na Slovensku, s osobitným zreteľom na maďarské obyvateľstvo. Fórum spoločenskovedná revue, 2016, 5-23. o. ISSN 1335-4361

L. Juhász Ilona

Tanulmányok, közlemények

1. Od charity k irendentizmu? Zmena funkcie jedného typu objektov z prvej svetovej vojny. Strážca Karpat v 21. storočí. In *Lidé a města ve velkých válkách. Pohled etnologa (antropologa) / Społeczeństwo miasta w kontekście I i II wojny światowej. Spojrzenie antropologa*. Blanka Soukupová –Róża Godula-Węclawowicz–Grażyna Ewa Karpińska a kol. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy 2016, 113–125. p. /Urbánní studie 10./ ISBN 978-80-87398-72-2
2. Gömörfalva, Szeretefalva, Vasutasfalva, Amerikafalva és társaik. Adalékok az 1914-es orosz betörést követő harcok során lerombolt kárpáti falvak újjáépítésére meghirdetett országos akcióhoz 2. *Fórum Társadalomtudományi Szemle 18*, 2016/4, 83–109. p. ISSN 1335-4361
3. Adalékok az 1914-es orosz betörést követő harcok során lerombolt kárpáti falvak újjáépítéséhez. *Fórum Társadalomtudományi Szemle 18*, 2016/3, 35–55. p. ISSN 1335-4361
4. Két pártpolitikus szimbolikus temetése Csehszlovákia falvaiban a személyi kultusz idején. Jozif Visszarionovics Sztálin és Klement Gottwald. In *Diptichon. Tanulmányok Bartha Elek tiszteletére*. Bihari Nagy Éva–Keményfi Róbert–Marinka Melinda–Kavecsánszki Máté szerk. Debrecen: Debreceni Egyetem Néprajzi Tanszék, 166–179. p. /Studia Folkloristica et Ethnographica 65./ ISBN 978-963-473-927-2
5. Totengedenken und Todestellen-Denkmale am Straßenrand. In *Populare religiöse Kultur, Konflikte und Selbstvergewisserung in multiethnischen und multikonfessionellen Einwanderungsgebieten. Ausgewählte neuere Forschungen und Dokumentationen mit einem Schwerpunkt auf dem Mittleren Donauraum*. Michael Prosser-Schell szerk. Münster–New York: Waxmann 2016, 191–212. p. /Schriftenreihe des Instituts für Volkskunde der Deutschen des östlichen Europa 17./ ISBN 978-3-8309-3551-3
6. Dodatky k symbolickému pohrebu dvoch komunistických vodcov: Josifa Visarionoviča Stalina a Klementa Gottwalda. *Fórum spoločenskovedná revue* (előkészületben)
- 7.

Egyéb

1. Gábor Pap. Promotor des reformiert-jüdischen Dialogs als Bischof in Transdanubien. *Reformiertes Kirchenblatt 94*, 2016/3, 5. p.
2. A füleki bubifrizúra... A rövid haj fogadtatása a 20. század első felében. *Vasárnap 49*, 2016. 3. 8., 12–14. p.
3. A nyári időszámítás kezdete nálunk. *Vasárnap 49*, 2016. 3. 22., 14–15. p.

Kőrös Zoltán

Könyv

1. *Nyugati fogságban. Felvidékiek amerikai, brit és francia hadifogságban. /Elbeszélte történelem 4./* Történelemtanárok Társulata - Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja, 2016, 336 p., ISBN 978-80-89249-89-3

Tanulmányok, közlemények

1. Americké, britské a francúzske zajatie po 2. svetovej vojne v zrkadle výpovedí pamätníkov z južného Slovenska, *Fórum spoločenskovedná revue* 2016, 37-53. o., ISSN 1335-4361

Oral history interjú

1. Elbeszélte történelem. Papp József. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 2016/3, 141-168.

Publicisztika

1. *Szovjet hadifogság emlékezete.* Új Szó, 2016. április 30.
2. *Blind Willie Johnson – gitarista na ceste do večnosti.* Slnecník – kultúrno-literárny časopis. 2016/1
3. *The Seeds – pionieri flower punku.* Slnecník – kultúrno-literárny časopis. 2016/2
4. *The Stooges – odtrhnutí z reťazi.* Slnecník – kultúrno-literárny časopis. 2016/3
5. *Paul Butterfield Blues Band, alebo to najlepšie z bluesového revivalu.* Slnecník – kultúrno-literárny časopis. 2016/4

Lampl Zsuzsanna

Tanulmányok

1. Vývoj mediálnej spotreby Maďarov na Slovensku v rokoch 1995-2014 vo svetle sociologických výskumov I. , UKF Nitra, Sociológia a spoločnosť, 2016/1, 17-33 p.
2. A fogyatékos/egészségkárosodott gyermeket nevelő szlovákiai magyar családok helyzete egy kérdőíves felmérés alapján. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 2016/3, 3-21 p. ISSN 1335-4361
3. Pričiny úbytku Maďarov na Slovensku v období 1991-2011, Instytut Studiów Międzynarodowych i Edukacji w Warszawie: Humanum, Międzynarodowe Studia Społeczno-Humanistyczne, 2016/2, 123-129. p. ISSN 1898-8431
4. Lányanyának lenni, avagy egy múltbeli szociológiai terepkutatás eredményei. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 2016/4, 51–67. p. ISSN 1335-4361
5. Slovenské vysokoškolské vzdelávanie a percepcia univerzity očami mladých Maďarov a Slovákov na južnom Slovensku. *Fórum spoločenskovedná revue* 2016, 53-65. old., ISSN 1335-4361

Szerkesztés

1. *Fórum spoločenskovedná revue* 2016

Publicisztika

1. A cipők száma, Új Szó, 2016. február 5. <http://uj szo.com/online/velemenyes-hatter/2016/02/05/a-cipok-szama>
2. A házasság hete, Új Szó, 2016. február 12., <http://uj szo.com/online/velemenyes-hatter/2016/02/12/a-hazassag-hete>
3. Bizalmatlanság és bizonytalanság, Új Szó, 2016. március 11. , <http://uj szo.com/online/velemenyes-hatter/2016/03/11/bizalmatlansag-es-bizonytalansag>
4. Hubo, a (közel)jövő, Új Szó, 2016. április 15., <http://uj szo.com/online/velemenyes-hatter/2016/04/15/hubo-a-kozeljovo>

5. Akikbe bele lehet rúgni, Új Szó, 2016. május 27. <http://uj szo.com/online/velemen y-es-hatter/2016/05/27/akikbe-bele-lehet-rugni>,
6. A csodák barlangjában, Új Szó, 2016. június 10. <http://uj szo.com/online/velemen y-es-hatter/2016/06/12/a-csodak-barlangjaban>,
7. Ki az erkölcstelen? Új Szó, 2016. június 17. <http://uj szo.com/online/velemen y-es-hatter/2016/06/17/ki-az-erkolcstelen>
8. 3 euró 11 cent, Új Szó, 2016. június 24. <http://uj szo.com/online/velemen y-es-hatter/2016/06/25/3-euro-11-cent>
9. Csábító ellenség, Új Szó, 2016. július 1. <http://uj szo.com/online/velemen y-es-hatter/2016/07/01/csabito-ellenseg>
10. És az kinek lenne jó? Új Szó, 2016. július 8. <http://uj szo.com/online/velemen y-es-hatter/2016/07/08/es-az-kinek-lenne-jo>
11. A tudós üzenete, Új Szó, 2016. július 15. <http://uj szo.com/online/velemen y-es-hatter/2016/07/15/a-tudos-uzenete>
12. Sütnivalóink, Új Szó, 2016. július 29. <http://uj szo.com/online/velemen y-es-hatter/2016/07/29/sutnivaloink>
13. A kalóz és a társadalom, Új Szó, 2016. szeptember 30. <http://uj szo.com/online/velemen y-es-hatter/2016/09/30/a-kaloz-es-a-tarsadalom>
14. Jéghegyek közt, Új Szó, 2016. október 7. <http://uj szo.com/online/velemen y-es-hatter/2016/10/07/jeghegyek-kozt>
15. Kórházi kalandok, Új Szó, 2016. október 14. <http://uj szo.com/online/velemen y-es-hatter/2016/10/14/korhazi-kalandok>
16. Ötszázkilencvenkettő, Új Szó, 2016. október 23. <http://uj szo.com/online/velemen y-es-hatter/2016/10/23/otszazkilencvenketto>

Liszka József

Könyv

1. *Határvidékek. Határok és határtalanságok az összehasonlító folklorisztika és etnológia szempontjából.* Komárom–Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2016, 654 p. ISBN 978-80-89249-87-9

Tanulmányok, közlemények

1. *S botját ott lelte kivirulva...* Egy motívum határtalanságairól 1–2. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 18, 2016/1, 3–25. p.; 2016/2, 25–36. p. ISSN 1335-4361
2. A szakrális kisémlékek Szentháromság-ábrázolásainak néhány atipikus példája. In *Diptichon. Tanulmányok Bartha Elek tiszteletére.* Bihari Nagy Éva–Keményfi Róbert–Marinka Melinda–Kavecsánszki Máté szerk. Debrecen: Debreceni Egyetem Néprajzi Tanszék, 250–258. p. /*Studia Folkloristica et Ethnographica* 65./ ISBN 978-963-473-927-2
3. A bátyjait kereső leány (ATU 451) meséjének közép-európai összefüggéseihez. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 18, 2016/3, 21–34. p. ISSN 1335-4361
4. „Es war doch einmal eine Zeit...” Betrachtungen über friedliches oder weniger friedliches Zusammenleben der Ungarn, Deutschen und Slowaken. Historisch-ethnologische Beispiele aus dem Gebiet der heutigen Südwest-Slowakei. *Eruditio–Educatio* 11, 2016/3, 21–39. p. ISSN 1336-8893
6. „Rastie (pribúda?), ako šaty Pražského Jezuliatka...” Pokus o osvetlenie kultúrnej histórie jedného porekadla. *Fórum spoločenskovedná revue* 2016, 67-71. old., ISSN 1335-436

Egyéb

1. In memoriam Ilyés Zoltán. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 18, 2016/1, 163–165. p. ISSN 1335-4361

Recenziók, könyvismertetések

1. Textová lingvistika – základ každej textovej analýzy. *Sociálno-ekonomická revue* 14, 2016/1, 131. p. ISSN 1336-3727
2. Klamár Zoltán: Kanizsai mindennapok. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 18, 2016/4, 167–169. p. ISSN 1335-4361

Ismeretterjesztés, publicisztika

1. Pórkit kérek horcsicóval és hozzá mólnót... Kusza naplójegyzetek egy beszélgetős estről. *Új Szó* 69, 2016.1.30., 20. p. (Szalon 10, 2016/5) ISSN 1335-7050
2. 2005-ös napló 2. *Opus* 8, 2016/5 (44), 14–25. p. ISSN 1338-0265
3. 2005-ös napló 3. *Opus* 8, 2016/6 (45), 27–36. p. ISSN 1338-0265

Öllös László

Monográfia, fejezet:

1. Európa a jej politická identita. (Európa politikai identitása) In.: Ján Lid'ák, Miroslav Sapík, László Öllös a kol.: *Aktuální problémy súčasného sveta*. Nezávislé centrum pro studium politiky, Akademia Rerum Civilium-VŠPSV. 2015. 310. p. str. 67—81. ISBN 978-80-86879-44-4

Tanulmányok:

1. Ludské práva a integrácia národných kultúr v EÚ. (Az emberi jogok és a nemzeti kultúrák integrációja az Európai Unióban) In.: Gabriel Eštok, Richard Geffert, Renáta Bzdilová (EDS.) *Ludské práva, kam kráčaš demokracia*. ACTA FACULTATIS PHILOSOPHICAE UNIVERSITATIS ŠAFARIKIANAE 83. Košice 2015. 484. p. Strana 363—371. ISBN 978-80-8152-380-9
2. Nemzeti kisebbség és tudományosság. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 2016/4. 3—10. p. ISSN 1335-4361
3. Identita strednej Európy. *Fórum spoločenskovedná revue* 2016, 71-81. old., ISSN 1335-4361

Recenziók, könyvismertetések

1. Mészáros András: Széttartó párhuzamok. Esettanulmányok a magyar filozófia történetéből. 1. Fórum Társadalomtudományi Szemle, 2016/1. 151—153.p.

Ismeretterjesztés, publicisztika

1. *Európa és mi*. Katedra Újság. 2016. XXIV/2 (október)

Popély Árpád

Tanulmányok:

1. Popély Árpád: A magyar lakosság felemás integrációja Csehszlovákiában (1948–1950). *Pro Minoritate*, 2016. nyár, 94-107. p.; ISSN 1216-9927
2. Popély Árpád: A pozsonyi Új Szó és az 1956-os magyar forradalom. A forradalommal szembeni propaganda a szlovákiai magyar pártlapban. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, XVIII. évf. (2016) 4. sz., 11-31. p.; ISSN 1335-4361
3. Popély Árpád: Az Új Szó szerepvállalása az 1956-os magyar forradalom idején. *Eruditio – Educatio*, 11. évf. (2016) 4. sz., 5-18. p.; ISSN 1336-8893

4. Popély Árpád: The Bratislava Új Szó and the Hungarian Revolution of 1956. The Anti-revolutionary Propaganda in the Hungarian-language Daily of the Communist Party of Slovakia. In: Vajda Barnabás et al.: *Forms of Political and Media Propaganda in Central Europe, Czechoslovakia and Hungary (1938–1968)*. Komárno, Faculty of Education of University of J. Selye, 2016, 73–96. p.; ISBN 978-80-8122-176-7
5. Bratislavské Új Szó a maďarská revolúcia roku 1956. Protirevolučná propaganda v maďarskom denníku ÚV KSS. *Fórum spoločenskovedná revue 2016*, 81-101. old. ISSN 1335-4361

Ismeretterjesztés, publicisztika

1. Popély Árpád: Az 1956-os magyar forradalom és az Új Szó. *Új Szó*, 2016. október 22., 69. évf., 246. sz., 22. p.

Simon Attila

Könyv

1. Simon Attila–Tóth László: Kis lépések nagy politikusa. Szent-Ivány József a politikus és művelődésszervező. Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja, 2016, 248 p. ISBN 978-80-89249-91-6

Tanulmányok

1. Simon Attila: For the „Just Borders.” The Issue of the Trianon State Borders in the 1938 Propaganda War between Czechoslovakia and Hungary Targeted on Southern Slovakia. In: Vajda Barnabás et. al: *Forms of Political and Media Propaganda in Central Europe, Czechoslovakia and Hungary (1938-1968)*. Komárom, Selye János Egyetem Tanárképző Kara, 2016, 39–58., ISBN 978-80-8122-176-7
2. Simon Attila: Vnúťorné rozpory v maďarskej strane v rokoch 1939–1945 a nevydarené pokusy o odstránenie Jánosa Esterházyho z čela strany. *Historický časopis*, 2016, č. 1, s. 87–108., ISSN 0018-2575
3. Simon Attila: A szlovákiai tudományosság és a kisebbségek. Fedinec Csilla: A nemzet mint tudományos közösség. MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság, Budapest, 2016., 97-113. ISBN: 978-606-739-049-0
4. Science in Slovakia and the minorities. Fedinec Csilla: Hungary’s Neighbors as Kin-States. Political, Scholarly and Scientific Relations Between Hungary’s Neighbors and Their Respective Minorities. Budapest, Hungarian Academy of Sciences, 2016, 13-29. ISBN: 978-963-508-828-7
5. V dvojítom zovretí. Židia južného Slovenska medzi Trianonom a Osvienčimom. *Fórum spoločenskovedná revue 2016*, 101-113. old., ISSN 1335-4361

Ismeretterjesztés, publicisztika

1. Simon Attila: Márciusi gondolatok. *Katedra2016* március, XXIV. évf. 3. p.
2. Simon Attila: 1956 - múlt és jelen. *Új Szó*, 2017. október 22., 69. évf., 246. sz.,
3. Simon Attila: Gondolatok a tudomány hete kapcsán. *Katedra2016* november, XXIV. évf. 3. p.
4. Simon Attila: A málenkij robot és a felvidéki magyarok. *Új Szó*, 2016. november 26. 69. évf.

Az Intézet által szervezett konferenciák és szemináriumok

A konferenciák meghívói, leírása és immár sok esetben az előadások videó felvételei megtalálhatók a Fórum Kisebbségkutató Intézet honlapján.

Mérföldkövek 2015

Időpont: 2015. 05.1.

Helyszín: Komárom, Udvard

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet, Pro Pátria Honismereti Társaság

19. alkalommal gyűltek össze a helytörténészek a Mérföldkövek elnevezésű országos találkozón Udvardon. Az udvardi eseményhez az idén nyitórendezvényként kapcsolódott az a komáromi Duna Menti Múzeum dísztermében megvalósult tanácskozás, amely a régészet, helytörténet, néprajz, művészettörténet és rokon tudományok vonatkozásában kínált izgalmas előadásokat részben magyar, részben szlovák nyelven.

Az udvardi konferencia témája a helytörténeti irodalom helyzete volt. A konferencián átadták a Pátria-díjat, amelyet évente egy olyan helytörténésznek ítél oda a szövetség, aki munkásságával hozzájárul a helytörténeti kutatásokhoz. Idén az elismerést Szanyi Mária néprajzkutató, a Kincskereső mozgalom megálmodója és elindítója kapta.

Az 1956-os magyar forradalom és Csehszlovákia

Időpont: 2016. október 20.

Helyszín: Pozsony, Balassi Intézet

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Társrendező: Magyarország Pozsonyi Nagykövetsége, a Történelemtanárok Társulása

2016. október 20-án a Pozsonyi Magyar Intézetben került sor Az 1956-os magyar forradalom és (cseh)Szlovákia című tudományos konferenciára, amelyet a Fórum Kisebbségkutató Intézet Magyarország Pozsonyi Nagykövetsége és a Történelemtanárok Társulása szervezett. Az 1956-os forradalom 60-ik évfordulója alkalmából rendezett konferencián magyarországi, szlovákiai és csehországi előadók ismertették a témával kapcsolatos legújabb kutatásaik eredményeit. A rendezvényen Intézetünket Simon Attila és Popély Árpád képviselték egy-egy előadással.

Bővebben: <http://foruminst.sk/2016/10/17/az-1956-os-magyar-forradalom-es-csehszlovakia/>

Musaeum Hungaricum 2016

Időpont: 2016. 10. 26.

Helyszín: Fórum Kisebbségkutató Intézet (Park utca 4, 931 01 Somorja)

Rendező: Mátyusföldi Muzeológiai Társaság

Társrendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet, Galántai Honismereti Múzeum

A Mátyusföldi Muzeológiai Társaság és társintézményei 13. alkalommal tartottak szakmai konferenciát a szlovákiai magyarság tárgyi emlékei és ezek múzeumi dokumentációja tárgyköréből. Az idei konferencia témáját az első világháború muzeológiai vonatkozásai adták.

Bővebben: <http://foruminst.sk/2016/10/26/musaeum-hungaricum-xiii/>

Kétnyelvűség térben és időben

Dátum: 2016. november 11.

Helyszín: Pozsonyi Magyar Intézet

Rendezők: Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke, Pozsony, Gramma Nyelvi iroda

Részvevők: Simon Attila, Popély Árpád

A Pozsonyi Magyar Intézetben, az FKI Gramma Nyelvi Iroda és a Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének szervezésében került sor a Kétnyelvűség térben és időben című tudományos konferenciára, amely történelmi, társadalmi, politikai, nyelvi és oktatási aspektusból közelítette meg a kétnyelvűség jelenségét. A konferencia előadói a Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének oktatói, valamint a Fórum Kisebbségkutató Intézet munkatársai voltak, többek között Lanstyák István, Misad Katalin, Simon Szabolcs, Juhász L. Ilona, Simon Attila és Popély Árpád.

A Szlovákiai Magyarok Kerekasztalának éves konferenciája

Időpont: 2014. XI. 20.

Helyszín: Dunaszerdahely

Rendező: Szlovákiai Magyarok Kerekasztala

Társrendező: Fórum Intézet

A Szlovákiai Magyarok Kerekasztala éves konferenciájának középpontjában ezúttal az oktatásügy aktuális problémái, a magyar nyelvű diplomák igénye, a nyelvi jogérvényesítés, valamint az önkormányzatiság kérdései álltak. Az éves konferencián a hagyományokhoz híven idén is átadták a Civil Díjat, melyet ezúttal a magyar iskolák színvonalasabb oktatásáért indított aláírásgyűjtés kezdeményezői, a petíciós bizottság tagjai, Vojtek Katalin, Filip Zacher és Fibi Sándor vehették át.

Bővebben lásd: <http://www.kerekasztal.org/2015/11/eves-konferenciat-tart-a-szlovakiai-magyarok-kerekasztala/>

„A győzelem ára.” Nemzetközi konferencia a Szlovákiából és a szomszédos országokból 1944/1945-ben a szovjet munkatáborokba elhurcoltak emlékére

Időpont: 2016. november 24.

Helyszín: Kassa, P. J. Šafárik Egyetem

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Társrendező: P. J. Šafárik Egyetem

A Fórum Kisebbségkutató Intézet és a Kassai P. J. Šafárik Egyetem történelem tanszékének rendezésében 2016. November 24-én nemzetközi tudományos konferencia zajlott a kassai egyetem dísztermében, amelynek témáját a Szlovákiából és a szomszédos országokból 1944/1945-ben a szovjet munkatáborokba való elhurcolások jelentették. A konferencián négy ország, Szlovákia, Magyarország, Lengyelország és Ukrajna szakemberei vitatták meg a témát, s tartottak nagy érdeklődésre számot tartó előadásokat. Intézetünket a konferencia szakmai programjában Simon Attila képviselte, aki a szlovákiai magyarok elhurcolása és a csehszlovák diplomácia címmel tartott előadást.

A konferencián elhangzott előadásokat hamarosan honlapunkon is meg lehet tekinteni.

Kisebbség – Tudomány – Közélet: 20 éves a Fórum Kisebbségkutató Intézet

Időpont: 2016. december 2.

Helyszín: Somorja

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Kisebbség – Tudomány – Közélet cím alatt zajlott le 2016. december 2-án a Fórum Kisebbségkutató intézet megalakulásának 20-ik évfordulójára szervezett konferencia. A konferenciát a Fórum Intézet elnöke Öllös László beszéde nyitotta meg, majd Rigó Konrád az SZK kulturális minisztériumának államtitkára és Kiss Balázs Magyarország pozsonyi követségének munkatársa mondott üdvözlő beszédet. Ezt követően a jeles társadalomtudósok, Bárdi Nándor, Štefan Štajer, Csehy Zoltán és Szarka László tartottak előadást a Fórum Kisebbségkutató Intézetnek a térség tudományosságában betöltött szerepéről. A szünet után könyvbemutatók majd hozzászólások következtek, az esemény hivatalos részé pedig Simon Attilának, intézetünk igazgatójának a beszéde zárta le. Ezt követően ünnepi fogadásra és oldott hangulatú baráti beszélgetésre került sor, amely a késődélutáni órákban ért véget.

Magyar Tudományosság Szlovákiában 2015

Időpont: 2015. 11. 26.

Helyszín: Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja

Rendező: Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács

Társrendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet

A Magyar Tudományos Akadémia szlovákiai köztestületi tagjai által alapított MTA Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanácsa a FKI székházában tartotta éves közgyűlését. A SZMAT tagjain kívül a közgyűlésen megjelent Kocsis Károly akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke. A közgyűlésen beszámolók hangoztak el az egyes tudományterületek munkájáról és élén vita bontakozott ki a SZMAT terveiről. A közgyűlés keretén belül került sor a Magyar Tudományosság Szlovákiában 2015 c. konferenciára, amelyen az egyes tudományterületek jeles képviselői tartottak előadást aktuális kutatási eredményeikről.

Konferencián és szemináriumon való részvétel

Liszka József előadása a vajdasági metamorfózisokról szóló konferencián Bad Kissingenben

Dátum: 2016. 02. 21–26.
Helyszín: Bad Kissingen, Bildungs- und Begegnungsstätte „Der Heiligenhof“
Rendező: Bildungs- und Begegnungsstätte „Der Heiligenhof“, Bad Kissingen; Deutsch-Ungarische Gesellschaft e.V., Berlin; Institut für Slawistik und Kaukasusstudien – Friedrich-Schiller-Universität Jena – Philosophische Fakultät; Internationales Institut für Nationalitätenrecht und Regionalismus, München – INTEREG – e.V.
Résztevő: Liszka József

A több intézmény és szervezet együttműködése révén megrendezett Forum Hungaricum konferenciasorozat (2012-ben Komárom adott otthont a rendezvénynek) következő állomása a bajorországi Bad Kissingen volt, ahol a multietnikus Vajdaság volt a központi téma (Egy európai régió át- és újjáalakulása. Die Vojvodina. Umbrüche und Neugestaltung einer europäischen Region). A zömmel Németországból, Szerbiából, Magyarországról és Szlovákiából érkezett előadók az interdiszciplinaritás jegyében különféle aspektusokból mutatták be ezt a hallatlanul izgalmas és mozgalmas régiót. A Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja képviselőként Liszka József A Vajdaság és a Kisalföld. Két táj etnikai, kulturális és nyelvi kölcsönhatásai a 16. századtól napjainkig (Die Vojvodina und die kleine Tiefebene. Ethnische, kulturelle und sprachliche Wechselbeziehungen vom 16. Jh. bis zur Gegenwart) címen tartott előadást.

Kisebbségek kényszermigrációja a második világháború utáni Kelet-Közép-Európában – A csehszlovák–magyar lakosságcsere-egyezmény 1946

Dátum: 2016. február. 26.
Helyszín: Budapest, MTA BTK Történettudományi Intézet
Rendező: Budapest, MTA BTK Történettudományi Intézet
Társrendezők: Magyar – Szlovák Történész Bizottság, Szlovák Intézet – Budapest, Selye János Egyetem TKK Történelem Tanszék
Résztevő: Popély Árpád

Kisebbségek kényszermigrációja a második világháború utáni Kelet-Közép-Európában címmel szervezett nemzetközi tudományos konferenciát a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézete. A konferencián résztvevő magyar, szlovák és cseh történészek a második világháború utáni csehszlovák–magyar lakosságcserevel kapcsolatos kutatási eredményeiket ismertették. Intézetünket a rendezvényen Popély Árpád képviselte, aki *A csehszlovák–magyar lakosságcsere keretében áttelepítésre kijelölt szlovákiai magyarok kiválasztása* címmel tartott előadást.

A Holokauszt és a történelmi egyházak

Időpont: 2016. március 17.
Helyszín: Budapest, Közép-Európai Egyetem
Rendezők: A Civitas Europica Centralis Alapítvány, CEU
Résztevő: Simon Attila

A történelmi egyházak és a holokauszt Csehszlovákiában, Magyarországon és Romániában témájában szervezett konferenciát Budapesten a Közép-Európai Egyetem és a Civitas Europica Centralis Alapítvány. A magyar, román, ausztriai és francia történészek járták körül a történelmi egyházak szerepét az antiszemitizmus megerősödésében és a holokausztban. Intézetünket Simon Attila képviselte, aki A szlovákiai katolikus sajtó és a zsidókérdés címmel tartott előadást.

Bemutatkozott az Adatbank a 25. Workshop konferencián

Időpont: 2016. 03. 30. – 2016. 04. 01.

Helyszín: Debrecen

Rendező: NIIF

Résztevő: Konkoly László, Laczkó Sándor

Magyarország legnagyobb informatikai konferenciáján, az idén 25-ik születésnapját ünneplő Workshopon is bemutatkozott az Adatbank.sk, valamint a Fórum Kisebbségkutató Intézet. A konferencia célja az, hogy a hálózatokkal és hálózati alkalmazásokkal kapcsolatos legújabb külföldi és hazai eredmények napirendre kerüljenek, alkalmat ad e témákon munkálkodó szakemberek találkozására, közös koncepciók kialakítására.

Konkoly László, a Digitalizáció és Internetes Adatbázisok központjának igazgatója előadásában az intézetben feldolgozott adatok strukturálásáról és kereshetőségéről beszélt. Elmondta, hogy az idei év legnagyobb kihívása a relációs adatbázisok dokumentumorientálttá változtatása lesz.

Komáromi Mérföldkövek 2.

Dátum: 2016. 04. 29.

Helyszín: Duna Menti Múzeum, Komárom

Rendező: Nyitrai Kerületi Önkormányzat, Duna Menti Múzeum, Klapka György Múzeum, Pro Patria Honismereti Szövetség, Pro Museum Polgári Társulás

Résztevő: L. Juhász Ilona, Kőrösi Zoltán, Liszka József

Előadó: L. Juhász Ilona

A Pro Patria Honismereti Szövetség által évek óta Udvardon megrendezett Mérföldkövek című honismereti konferencia rendezvénysorozatához az idén már másodízben nyitórendezvényként kapcsolódott az a komáromi Duna Menti Múzeum dísztermében megvalósult tanácskozás, amely a régészet, helytörténet, néprajz, művészettörténet és rokon tudományok vonatkozásában kínált izgalmas előadásokat részben magyar, részben szlovák nyelven. A Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központját a konferencián előadással L. Juhász Ilona képviselte *Debrecenfalvától Komáromfalváig. Komárom és az 1915-ben lerombolt kárpáti falvak újjáépítésére hirdetett országos akció* című referátumával. A tanácskozás programja a legfrissebb publikációk bemutatásának is teret adott. L. Juhász Ilona az Etnológiai Központ műhelyéből kikerült négy új kiadványt mutatta be, mégpedig az általa jegyzett, a Holocaust dél-szlovákiai emlékjeleit, valamint az 1916-os erdélyi menekültek viszontagságait bemutató köteteket, továbbá az Etnológiai Központ évkönyvének, az Acta Ethnologica Danubianának a 17. kötetét, s végül Liszka József kisalföldi Szentháromság-ábrázolásait dokumentáló könyvét.

Nyelv, közösség, végesség, identitás

Dátum: 2016. május 16—18

Helyszín: Budapest, ELTE BTK kari tanácsterem.

Szervező: MTA-ELTE Hermeneutika Kutatócsoport és az ELTE BTK Filozófia Intézet.

Résztevő: Öllös László

A MTA-ELTE Hermeneutika Kutatócsoport és az ELTE BTK Filozófia Intézet Nyelv, közösség, végesség, identitás címmel szervezték meg a konferenciát, amelyiken a magyarországi és szlovákiai előadók az identitás kérdéskörének elméleti problémáival foglalkoztak. Öllös László, a Fórum Kisebbségkutató Intézet elnöke *Európai identitás* címmel tartott előadást.

Báthory-Brassai nemzetközi multidiszciplináris tudományos konferencia.

Időpont: 2016. 05. 19-20.

Helyszín: Budapest

Rendező: Óbudai Egyetem

Résztevő: Gyurgyík László

Az Óbudai Egyetemen került sor arra a multidiszciplináris konferenciára, ahol Gyurgyík László: A vegyes házasságok, házasságkötések alakulása a szlovákiai magyarok körében címen tartott előadást.

A Kisebbségkutatók 22. Nemzetközi Konferenciája Vácott

Dátum: 2016. 06. 02–05.

Helyszín: Vác, Althan Konferenciaközpont

Rendező: Székesegyházi Kincstár és Egyházmegyei Gyűjtemény

Résztevő: Liszka József

A kisebbségkutatók két évente megrendezésre kerülő nemzetközi konferenciájára ezúttal Vácott került sor. A három napos rendezvényen német, osztrák, magyarországi és szlovákiai szakemberek szóltak a kisebbségkutatók legújabb eredményeiről. A konferenciához egy félnapos tanulmányi kirándulás is társult, amely a Dunakanyar és Börzsöny szakrális emlékeibe engedett bepillantást. A Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központját, Egy Szent Márton-szobor keletkezéstörténete és a kapcsolódó kultusz című előadásával Liszka József képviselte a rendezvényen (Die Entstehungsumstände und der begleitende Kult einer Martinus-Statue).

A nemzeti kisebbségek politikai részvételének és a önkormányzatának modelljei

Dátum: 2016. június 17.

Helyszín: Olaszország, Trieszt, a Trieszti Egyetem tanácsterme

Szervező: az olaszországi Szlovén Kutatóintézet (SLORI) valamint a Trieszti Egyetem

Résztevő: Öllös László

Az olaszországi Szlovén Kutatóintézet (SLORI) valamint a Trieszti Egyetem „Models of political participation and self-governance of national minorities in Central European Initiative Member States” (A nemzeti kisebbségek politikai részvételének és a önkormányzatának modelljei a Közé-Európai Kezdeményezés tagállamaiban.) címmel tartották meg nemzetközi szemináriumukat a Közé-Európai Kezdeményezés támogatásával. A rendezvényen az olaszországi, ausztriai, horvátországi, magyarországi, romániai, szerbiai, szlovéniai, boszniai és szlovákiai előadók a nemzeti kisebbségek politikai és társadalmi képviseletének formáit és gyakorlatát elemezték a kontinens több országaiban. Öllös László, a Fórum Kisebbségkutató Intézet elnöke *Three questions of the national minorities' representation in Slovakia* (A nemzeti kisebbségek képviseletének három kérdése Szlovákiában) címmel tartotta meg előadását.

Szülőföldön hontalanul

Dátum: 2016. szeptember 1.
Helyszín: Párkány, Művelődési Ház
Rendező: LIMES-ANAVUM Regionális Honismereti Társulás, Párkány
Résztevő: Popély Árpád

A LIMES-ANAVUM Regionális Honismereti Társulás Szülőföldön hontalanul címmel rendezte meg XIV. ismeretterjesztő történelmi konferenciáját Párkányban, amelynek témája a felvidéki magyarság második utáni meghurcoltatása volt. A magyarországi és szlovákiai magyar történészek részvételével megtartott konferenciát Szakály Sándor vezette. Popély Árpád, a Fórum Kisebbségkutató Intézet tudományos munkatársa *A csehszlovák nemzetállami törekvések és a felvidéki magyarság 1945 után* címmel tartott előadást.

Sajtóvisszhang:

Szülőföldön hontalanul. Történelmi konferencia Párkányban. *Szabad Újság*, 2016. szeptember 14., XXII. évf., 37. sz., 8-9. p.

A regionális identitás vizsgálata

Dátum: 2016. szeptember 23.
Helyszín: Pozsony, Comenius Egyetem, a Pedagógiai Kar tanácsterme
Szervező: Comenius Egyetem, Pedagógiai Kar, Etika és Állampolgári Ismeretek Tanszék
Résztevő: Öllös László

A pozsonyi Comenius Egyetem Pedagógiai Karának Etika és Állampolgári Ismeretek Tanszéke Regionálna identita a jej skúmanie (A regionális identitás vizsgálata) címmel tartotta meg konferenciáját. A szlovákiai, csehországi és lengyelországi előadók a regionális identitás különféle formáit vizsgálták.

Öllös László, a Fórum Kisebbségkutató Intézet elnöke Európa a jej nová identita (Európa új identitása) címmel tartott előadást.

Az 1956-os magyar forradalom és Csehszlovákia

Időpont: 2016. október 20.
Helyszín: Pozsony, Balassi Intézet
Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet
Társrendező: Magyarország Pozsonyi Nagykövetsége, a Történelemtanárok Társulása
Résztevő: Simon Attila, Popély Árpád

2016. október 20-án a Pozsonyi Magyar Intézetben került sor Az 1956-os magyar forradalom és (cseh)Szlovákia című tudományos konferenciára, amelyet a Fórum Kisebbségkutató Intézet Magyarország Pozsonyi Nagykövetsége és a Történelemtanárok Társulása szervezett. Az 1956-os forradalom 60-ik évfordulója alkalmából rendezett konferencián magyarországi, szlovákiai és csehországi előadók ismertették a témával kapcsolatos legújabb kutatásaik eredményeit. Intézetünket Simon Attila igazgató és Popély Árpád tudományos munkatárs képviselte, akik *Az 1956-os magyar forradalom és Szlovákia*, illetve *A pozsonyi Új Szó és az 1956-os magyar forradalom* címmel tartottak előadást.

Magyar-magyar párbeszéd

Dátum: 2016. november 21.

Helyszín: Dunaszerdahely

Rendező: Magyar Közösség Pártja

Résztevő: Lampl Zsuzsanna, Gyurgyík László

Széleskörű fórum, amelyen az MKP és a Most-Híd vezetőin és szakpolitikusain kívül az országos szervezettségű szlovákiai magyar szakmai és civil szervezetek, illetve önkormányzatok képviselői vettek részt. A bevezető előadást felkért előadóként Lampl Zsuzsanna tartotta. A előadás címe A szlovákiai magyarok asszimilációjának kulcstényezői. A következő felkért előadó Gyurgyík László volt. Előadásának címe A szlovákiai magyarok demográfiai folyamatai.

A világ állandó körforgásban

Dátum: 2016. november 22.

Helyszín: Konstantín Egyetem, Nyitra.

Szervező: Poliktudományi Tanszék, Konstantín Egyetem, Nyitra.

Résztevő: Öllös László

A Konstantín Egyetem Polikatudományi Tanszéke éves konferenciáján a szlovákiai előadók aktuális politikai kérdések elemzésével foglalkoztak. A konferencia a Svet v neustálom kolobehu (A világ állandó körforgásban.) címet kapta. Öllös László, a Fórum Kisebbségkutató Intézet elnöke Fórum inštitút pre výskum menšín, Šamorín (Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja) címmel tartott előadásában az intézet munkáját és törekvéseit mutatta be.

Megkötések nélkül 1956-ról

Időpont: 2016. november 4—5.

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász

Rendezők: II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

2016. november 3-4-én Megkötések nélkül 1956-ról címmel tartottak a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola épületében nemzetközi tudományos konferenciát, amelyen Magyarország és a szomszédos ország magyar kutatói vettek részt. Az 1956-os forradalom 60-ik évfordulója alkalmából rendezett konferencián számos előadás hangzott el a forradalom magyarországi eseményeiről illetve a szomszédos országok magyar kisebbségeinek erre való reakciójáról. A rendezvényen Intézetünket Simon Attila képviselte.

Kétnyelvűség térben és időben

Dátum: 2016. november 11.

Helyszín: Pozsonyi Magyar Intézet

Rendezők: Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke, Pozsony, Gramma Nyelvi iroda

Résztevők: Simon Attila, Popély Árpád

A Pozsonyi Magyar Intézetben, a Gramma Nyelvi Iroda és a Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének szervezésében került sor a Kétnyelvűség térben és időben című tudományos konferenciára, amely történelmi, társadalmi, politikai, nyelvi és oktatási aspektusból közelítette meg a kétnyelvűség jelenségét. A konferencia előadói a Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének oktatói, valamint a Fórum Kisebbségkutató Intézet munkatársai voltak. Az Intézetünket képviselő Simon Attila igazgató *Kétnyelvűség az első republikában,*

Popély Árpád tudományos munkatárs *Magyar nyelvhasználat Csehszlovákiában a második világháború után* címmel tartott előadást.

Pillanatképek a 20. század magyar közigazgatásának történetéből

Időpont: 2016. november 22-23.

Helyszín: Magyar Nemzeti Levéltár, Budapest

Rendezők: Magyar Nemzeti Levéltár, Nemzeti Közszerológiai Egyetem

Résztevevő: Simon Attila

A Magyar Nemzeti Levéltár és a Nemzeti Közszerológiai Egyetem Pillanatképek a 20. század magyar közigazgatásának történetéből címmel rendezett konferenciát, amelynek témáját az 1918 és 1946 közötti időszak jelentette. A kétnapos szimpózium 2016. november 22–23-án zajlott le. Első napi helyszínül a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára konferencia- és kiállítóterme, második napi helyszínül pedig a Nemzeti Közszerológiai Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Kar Magyar Zoltán előadóterme szolgált.

A konferencián hat szekcióban huszonkét előadást hallgathattak meg a jelenlevők, melyek a közigazgatás történetét vizsgálták jog- vagy történettudományi szempontból. A rendezvényen Intézetünket Simon Attila képviselte, aki A magyar közigazgatás bevezetésének ellentmondásai az első bécsi döntés által visszacapott felvidéki területsávon címmel tartott plenáris előadást.

„A győzelem ára.” Nemzetközi konferencia a Szlovákiából és a szomszédos országokból 1944/1945-ben a szovjet munkatáborokba elhurcoltak emlékére

Időpont: 2016. november 24.

Helyszín: Kassa, P. J. Šafárik Egyetem

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Társrendező: P. J. Šafárik Egyetem

Résztevevő: Simon Attila

A Fórum Kisebbségkutató Intézet és a Kassai P. J. Šafárik Egyetem történelem tanszékének rendezésében 2016. November 24-én nemzetközi tudományos konferencia zajlott a kassai egyetem dísztermében, amelynek témáját a Szlovákiából és a szomszédos országokból 1944/1945-ben a szovjet munkatáborokba való elhurcolások jelentették. A konferencián négy ország, Szlovákia, Magyarország, Lengyelország és Ukrajna szakemberei vitatták meg a témát, s tartottak nagy érdeklődésre számot tartó előadásokat. Intézetünket a konferencia szakmai programjában Simon Attila képviselte, aki a szlovákiai magyarok elhurcolása és a csehszlovák diplomácia címmel tartott előadást.

A parlamentarizmus válsága? Hova tartasz demokrácia?)

Dátum: 2016 november 24—25.

Helyszín: Šafárik Egyetem, Kassa

Szervező: Politikatudományi Tanszék, Šafárik Egyetem, Kassa

Résztevevő: Öllös László

A kassai Šafárik Egyetem Politikatudományi Tanszékének Kríza parlamentarizmu? Kam kráčaš demokracia? (A parlamentarizmus válsága? Hova tartasz demokrácia?) címmel tartott konferenciáján a lengyelországi, ukrainai, csehországi és szlovákiai előadók jelenbéli politikai életünk egyik legjelentősebb problémáját, a parlamentarizmus válságjelenségeit elemezték. Öllös

László, a Fórum Kisebbségkutató Intézet elnöke *Identita Európy a Strednej Európy* (Európa és Közép-Európa identitása) címmel tartott előadást.

A magyar fegyveres testületek tagjai szovjet fogságban 1941–1955

Időpont: 2016. november 29.

Helyszín: Budapest, Hadtörténeti Intézet és Múzeum

Rendező: Hadtörténeti Intézet és Múzeum

Résztevő: Simon Attila

A Hadtörténeti Intézet és Múzeum szervezésében a Gulág Emlékév keretén belül megvalósult konferencián magyarországi és kárpát-medencei történészek tartottak előadást a hadifogságba esett magyar honvédekről. A konferencián a Fórum Kisebbségkutató Intézetet Simon Attila képviselte, aki a Szlovákiai magyarság a Gulág-on címmel tartott előadást.

Esterházy János szlovákiai magyar politikus élete és elítélése

Időpont: 2016. november 29.

Helyszín: Budapest, MTA BTK Történettudományi Intézete

Rendező: MTA BTK Történettudományi Intézete

Résztevő: Simon Attila

Az MTA BTK Történettudományi Intézete szervezésében került sor a rendező intézmény Jakobinus-termében az Esterházy János szlovákiai magyar politikus élete és elítélése, valamint a Gulágon eltöltött évei című tudományos konferenciára. A konferencián magyar, cseh, szlovák és lengyel történészek beszéltek Esterházy Jánosról és a Gulágok témájáról. A konferencián a Fórum Kisebbségkutató Intézetet Simon Attila képviselte, aki a *A szlovákiai magyarok elhurcolása a Malenkij Robotra és a Gulágra* címmel adott elő.

Nemzetállami érdek a poszt-integrációs időszakban

Dátum: 2016. dec. 14.

Helyszín: Politikatudományi Tanszék, Konstantín Egyetem, Nyitra.

Szervező: Szlovák Tudományos Akadémia Politikatudományi Intézete, Konstantín Egyetem Politikatudományi Tanszéke, Nyitra.

Résztevő: Öllös László

A nyitrai Konstantín Egyetem Politikatudományi Tanszéke Národnoštátne záujmy v post-integračnom období (Nemzetállami érdek a poszt-integrációs időszakban) címmel tartott konferenciát. A németországi, lengyelországi és szlovákiai előadók a nemzetállamiság mibenlétét vizsgálták az Európa Unió mai adottságai közt. Öllös László, a Fórum Kisebbségkutató Intézet elnöke *Záujem národného štátu a Európy* (A nemzetállam és Európa érdeke) címmel tartott előadást.

Könyvbemutatók, bemutatkozó rendezvények, előadások

Az Etnológiai Központ bemutatkozása a budapesti Szlovák Intézetben

Dátum: 2016. 03. 10.
Helyszín: Szlovák Intézet, Budapest
Rendező: Szlovák Intézet, Budapest; FKI Etnológiai Központ, Komárom
Résztevő: Csanda Gábor, L. Juhász Ilona, Liszka József

A budapesti Szlovák Intézetben került sor arra a bemutatkozó rendezvényre, amelyhez az alkalmat a komáromi Etnológiai Központ műhelyéből kikerült négy legutóbbi publikáció szolgáltatta. Miután a szép számú érdeklődőt a Szlovák Intézet igazgatója köszöntette, az estet Voigt Vilmos, az ELTE BTK Folklore Tanszékének emeritus professzora vezényelte le. A konkrét könyveket valamiféle keretbe helyezendő, Liszka József, az Etnológiai Központ igazgatója Tradíció és modernitás címen szólt röviden az intézet célkitűzéseiről, majd Csanda Gábor, a *Fórum Társadalomtudományi Szemle* főszerkesztője a folyóiratot, annak is legfrissebb, idei első számát mutatta be. Ezt követően Voigt Vilmos beszélt az Etnológiai Központ évkönyvsorozatáról, az *Acta Ethnologica Danubianáról*, annak a közép-európai térség etnológiájában betöltött szerepéről, illetve egészen konkrétan a legutóbbi, 17. kötetről. Verebélyi Kincső L. Juhász Ilona: *Őrök mementő. A holokauszt emlékjelei Dél-Szlovákiában* című kötetét méltatta, s mutatott rá annak szélesebb, tudományelméleti összefüggéseire is, majd Hunčík Péter L. Juhász Ilona egy másik kötetét, az 1916-os erdélyi menekültekkel foglalkozót ismertette, felvetve annak szomorúan időszerű vonatkozásait is. Végezetül Klamár Zoltán: Liszka József a szlovákiai Kisalföld Szentháromság-emlékeivel foglalkozó kötetét taglalta. A rendezvényhez társulva, a Szlovák Intézet előadótermének falain az Etnológiai Központ keretei közt működő Szakrális Kisemlékek Archívuma gyűjteményéből készített fényképválogatás tekinthető meg 2016. április 10-ig.

Popély Árpád a Selye János Egyetemen Történelem Tanszékének tanszéki estjén

Dátum: 2016. március 30.
Helyszín: Komárom, Selye János Egyetem
Rendező: Selye János Egyetem TKK Történelem Tanszék
Résztevő: Popély Árpád

A komáromi Selye János Egyetem TKK Történelem Tanszéke a csehszlovák–magyar lakosságcsere-egyezmény aláírásának 70. évfordulója alkalmából *Magyarok kálváriája 1945–1948. A lakosságcsere-egyezmény* címmel rendezte meg 4. tanszéki estjét. A rendezvény meghívott vendégei Vadkerty Katalin történész és Popély Árpád, az egyetem történelem tanszékének oktatója, intézetünk tudományos munkatársa voltak.

Az Etnológiai Központ legújabb köteteinek bemutatása a Mérföldkövek XX. című konferencián Komáromban

Dátum: 2016. április 29.
Helyszín: Komárom, Duna Menti Múzeum
Rendező: Nyitrai Kerületi Önkormányzat, Duna Menti Múzeum, Klapka György Múzeum, Pro Patria Honismereti Szövetség, Pro Museum Polgári Társulás
Előadó: L. Juhász Ilona

A Mérföldkövek című honismereti konferencián L. Juhász Ilona bemutatta a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központjának 3 legújabb kiadványát (L. Juhász Ilona: *Amikor mindenki a háború igája alatt roskador. Erdélyi menekültek a mai Szlovákia területén az első világháború idején*, Liszka József a kisalföldi Szentháromság-ábrázolásait dokumentáló könyvét, valamint az Etnológiai Központ évkönyvét: *Acta Ethnologica Danubiana* 17.), továbbá L. Juhász Ilona Örök mementő. A holokauszt emlékjelei Dél-Szlovákiában (Vámbéry Polgári Társulás, Dunaszerdahely 2015) c. kötetét.

A bemutató linkje: <http://www.televizio.sk/2016/06/merfoldkovek-xx-konferencia-konyvismertetek-4/>

Popély Árpád előadásai a XIX. Jászói Nyári Szabadegyetemen

Időpont: 2016. július 14.

Helyszín: Jászó

Rendező: Csemadok Kassa-környéki Területi Választmánya

Résztevő: Popély Árpád

Popély Árpád, a Fórum Kisebbségkutató Intézet tudományos munkatársa a XIX. Jászói Nyári Szabadegyetemen előbb *Hetven éve írták alá a csehszlovák–magyar lakosságcsere-egyezményt*, majd a magyar forradalom hatvanadik évfordulója alkalmából *Az 1956-os magyar forradalom visszhangja Csehszlovákiában* címmel tartott előadást.

Simon Attila előadása a csehországi magyarok 18. nyári művelődési táborában

Időpont: 2016. augusztus 17.

Helyszín: Kouty, Csehország

Rendező: CSMMSZ

Résztevő: Simon Attila

A Csehországi magyarok szervezete a CSMMSZ 18. alkalommal megszervezett nyári táborában Simon Attila nagy Imre 1956-os szerepéről tartott előadást a résztvevők számára.

L. Juhász Ilona könyvének bemutatója Budapesten

Dátum: 2016. 09. 13.

Helyszín: MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézete, Budapest

Rendező: MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézete, Budapest

Résztevő: L. Juhász Ilona, Liszka József

A *1916 – Háború Magyarországon* című műhelykonferencia keretében Veres Emese Gyöngyvér mutatta be L. Juhász Ilona: *Amikor mindenki a háború igája alatt roskadoz... Erdélyi menekültek a mai Szlovákia területén* című könyvét. A szerző a könyv megszületési körülményeiről, további kutatási terveiről, illetve a témában rejlő egyéb tudományos lehetőségekről beszélt.

L. Juhász Ilona előadásai a roma holokausztról magyar és szlovák nyelven

Dátum: 2016. 09. 20–22.

Helyszín: Szímői Alapiskola, Gútai Corvin Mátyás Alapiskola, Ipolysági Szlovák Tannyelvű Gimnázium

Rendező: Alfa Public, Nádszeg

Résztevő: L. Juhász Ilona

Az Alfa Public Polgári Társulás szervezésében valósult meg a „Fekete félelem, tények a dél-szlovákiai roma holokausztról romáknak és nem romáknak“ (Kali trash – Čierny strach, realie o rómskom holocauste na Južnom Slovensku pre Rómov a Nerómov) című projektum, amelynek keretében három dél-szlovákiai oktatási intézményben, a Szímői Magyar Tannyelvű Alapiskolában, a Gútai Corvin Mátyás Alapiskolában és az Ipolysági Szlovák Tannyelvű Gimnáziumban került sor előadásokra. Az egyes helyszíneken három-három előadás hangzott el. Az előadók Matej Beránek, valamint Horváth Krisztián (mindketten a szeredi Holocaust Múzeum munkatársai), Ivan Kamenec (pozsonyi történész) és Varjú Katalin (komáromi pedagógus) voltak, továbbá a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központjának tudományos munkatársa, L. Juhász Ilona, aki mindhárom helyszínen tartott előadást.

Magyarok Csehszlovákiában 1945–1948

Dátum: 2015. október 3.

Helyszín: Körmend, Polgármesteri Hivatal

Rendező: Csaba József Honismereti Egyesület, Körmend

Résztevő: Popély Árpád

Popély Árpád, a Fórum Kisebbségkutató Intézet tudományos munkatársa a körmenyi Csaba József Honismereti Egyesület Várostörténeti Akadémia nevű rendezvénysorozatának vendége volt. *Magyarok Csehszlovákiában 1945–1948* című előadásában a felvidéki magyarság második világháború utáni megpróbáltatásait: a kitelepítésére irányuló szándékot, a csehszlovák–magyar lakosságcserét, a magyar lakosság csehországi deportálását és a reszlovakizáció történetét ismertette.

Klamár Zoltán könyvének bemutatója

Dátum: 2016. 10. 06.

Helyszín: Magyarkanizsa, József Attila Könyvtár

Rendező: Magyarkanizsa, József Attila Könyvtár

Résztevő: Liszka József, L. Juhász Ilona

Az újvidéki Forum Könyvkiadó gondozásában megjelent, Kanizsai mindennapok című könyv bemutatására került sor a vajdasági Magyarkanizsán. Az estet a kiadó vezetője Virág Gábor gondolatai nyitották, majd a komáromi Etnológiai Központ igazgatója, Liszka József méltatta a könyvet, igyekezett azt szélesebb kontextusban is elhelyezni. Végezetül a szerző, Klamár Zoltán adott ízelítőt a kiadványból.

L. Juhász Ilona előadása a budapesti Domus Cafében

Dátum: 2016. 10. 13.

Helyszín: Domus Ház, Budapest

Rendező: MTA Domus Ház, Budapest

Résztevő: L. Juhász Ilona

L. Juhász Ilona, a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja tudományos munkatársa, etnológusa, az MTA köztestületének külső tagja a Magyar Tudományos Akadémia budapesti vendégházában, a Domus Café rendezvénysorozat keretében *100 éve kisebbségben. A*

(cseh) szlovákiai magyarok kultúrájának változásai 1920-tól napjainkig. (Egy kutatási programról) címmel tartott előadást.

Popély Árpád a Somorjai Kaszinóban

Dátum: 2016. október 19.
Helyszín: Mozi klub, Somorja
Rendező: Somorjai Kaszinó
Résztevő: Popély Árpád

A Somorjai Kaszinó vitaestjének vendégei Popély Árpád és Bukovszky László történészek voltak, akik az 1956-os magyar forradalom csehszlovákiai vonatkozású eseményeit és következményeit közelítették meg a felvidéki magyarság szemszögéből.

Öllös László előadása a Kerekasztal éves konferenciáján

Dátum: 2016. november 11--12.
Helyszín: Érsekújvár
Szervező: Szlovákiai Magyarok Kerekasztala
Résztevő: Öllös László

A Szlovákiai Magyarok Kerekasztala Oktatásunk, forrásaink – helyünk a világban címmel tartott konferenciát, amelyen a magyarországi, ukrainai és szlovákiai előadók az oktatásügy előtt álló legfontosabb kihívásokkal foglalkoztak. Öllös László, a Fórum Kisebbségkutató Intézet elnöke *Extrémizmus az iskolában* címmel tartott előadást, amelyben mindenekelőtt az fasizmus új formáival foglalkozott.

L. Juhász Ilona és Liszka József az érsekújvári Irodalmi Korzó estjén

Dátum: 2016. 11. 24.
Helyszín: Castle Café, Érsekújvár
Rendező: KultúrKorzó Polgári Társulás, Érsekújvár,
Társrendező: Anton Bernolák Könyvtár, Érsekújvár
Résztevő: L. Juhász Ilona, Liszka József

Az érsekújvári Irodalmi Korzó legutóbbi estjének L. Juhász Ilona, valamint Liszka József a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja tudományos munkatársai voltak a vendégei. Kecskés Ildikó, az érsekújvári Anton Bernolák Könyvtár munkatársa megnyitóján a vendégekkel H. Nagy Péter beszélgetett munkájukról, legújabb könyveikről, illetve általában a kultúrakutatás jelentőségéről.

L. Juhász Ilona előadása a Szádalmáson

Dátum: 2016. 11. 25.
Helyszín: Alapiskola, Szádalmás
Rendező: Gömöri Népművelési Központ, Rozsnyó
Résztevő: L. Juhász Ilona, Liszka József

L. Juhász Ilona, a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja tudományos munkatársa, a rozsnyói Gömöri Népművelés Központ „Interaktív közművelődési programok...” című projektuma keretében a szádalmási Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskolában tartott előadást a karácsonyi ünnepkör közép-európai vonatkozásairól.

„Magyar idők” a farnadi kultúrházban

Dátum: 2016. december 7.
Helyszín: Farnad
Rendező: farnadi Csemadok
Résztevő: Simon Attila

A Fórum Kisebbségkutató Intézet igazgatójának, Simon Attilának a *Magyar idők a Felvidéken* című könyvének témájából került sor előadás Farnadon a helyi kultúrházban. Az előadáson Simon Attila az 1938-as bécsi döntésről és annak következményeiről beszélt.

Liszka József győri előadása

Dátum: 2016. 12. 13.
Helyszín: Győr, Esterházy-palota
Rendező: Győr, Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum
Résztevő: Liszka József, L. Juhász Ilona

Timaffy László születése 100. évfordulója alkalmából az idén több rendezvénnyel is megemlékeztek a neves győri néprajzkutatóról. Ezek záróaktusaként, 2016. december 13-án került sor egy konferenciára, ahol az előadók Timaffy László kutatási területeihez, érdeklődési köréhez kapcsolódó saját eredményeikről adtak számot. A Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja képviselőjében Liszka József A karácsonyfától az adventi koszorúig (Mindennapi kultúránk néhány nyugati eleme) címen tartott előadást.

A „Nyugati fogságban” bemutatója a Családi Könyvklub rendezésében

Dátum: 2015.12.15.
Helyszín: Dunaszerdahely, Városi művelődési központ kisterme
Rendező: Családi könyvklub
Résztevő: Kőrös Zoltán, Simon Attila

A Családi Könyvklub által megrendezett bemutatón a kötet szerkesztőjével, Kőrös Zoltánnal Simon Attila történész beszélgetett. A bemutatón a kötet két szereplője, Lengyel István és Patasi Zoltán is megjelent, akik a brit és amerikai fogságban átélt élményeiket mondták el a közönségnek. A könyvbemutató végén Kőrös Zoltán-a dedikálta a kötetet.

Kiállítás

Az Etnológiai Központ kiállítása Pilisszentkereszten

Dátum: 2016. 05. 31–2016.07.10.
Helyszín: Pilisi Szlovákok Központja, Pilisszentkereszt
Rendező: Pilisi Szlovákok Központja, Pilisszentkereszt; Szlovák Intézet, Budapest; Etnológiai Központ, Komárom
Résztevő: Liszka József

2016. május 31-től, Válogatás a dél-szlovákiai Szakrális Kisemlékek Archívumából címmel látható a pilisszentkereszti Pilisi Szlovákok Központjában az a fényképkiállítás, amely a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központjában található Szakrális Kisemlékek Archívuma anyagába nyújt betekintést.

Emlékműavatás

A Felvidékről a szovjet munkatáborokba elhurcolt magyarok központi emlékművének a felavatása Kisgéresen

Dátum: 2016. november 23.
Helyszín: Kisgéres
Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet, Kisgéres Község

2016. november 20-án a bodrogközi Kisgéresen került sor a Felvidékről a szovjet munkatáborokba elhurcolt magyarok központi emlékművének a felavatására. A Fórum Kisebbségkutató Intézet kezdeményezésére állított emlékművet Lipcsey György Munkácsi-díjas szobrászművész készítette. Az emlékművet, amely a málenkij robotra elhurcolt bodrogközi, Ungvidéki, Bódva-völgyi és gömöri magyarok mellett valamennyi, a szovjet munkatáborokba elhurcolt magyarnak emléket állít, Haraszi Attila Magyarország kassai főkonzulja, Földváryné Kiss Réka, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának elnöke és Furik Csaba Kisgéres polgármestere leplezték le. Az emlékü felavatását a konferencia előzte meg, ahol a málenkij robot felvidéki eseményeiről tartottak előadásokat, s ahol bemutatásra került az Ártatlan bűnösök. Gömöriek a szovjet lágerekben című, a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma által készített dokumentumfilm is.

Díjak

Simon Attila kapta az MTA Arany János-díját

Dátum: 2016. 05. 3.
Helyszín: Budapest, az MTA székháza
Rendező: MTA
Résztevők: Simon Attila

Simon Attila, a Fórum Kisebbségkutató Intézet igazgatója, a Selye János Egyetem Történelem Tanszékének vezetője kapta az idei Arany János-díjat. A Magyar Tudományos Akadémia díját minden évben egy határon túl élő magyar kutató kapja kiemelkedő tudományos teljesítményéért. A rangos elismerést Lovász László, az MTA elnöke adta át kedden az alábbi indoklással: „Simon Attila egész tudományos pályafutását választott tudományszakához, a történettudományhoz és a kibocsátó közösséghez, a szlovákiai magyarsághoz való szilárd elkötelezettség jellemzi. Teljesítménye kutatóként, oktatóként és vezetőként egyaránt kimagasló.

L. Juhász Ilona Jedlik-díja

Dátum: 2016. 05. 21.
Helyszín: Szímő
Rendező: Szímő Község Önkormányzata, a Szímői Jedlik Ányos Társaság
Résztevők: L. Juhász Ilona, Liszka József, Roncz Melinda, Végh László

A Szímői Jedlik Ányos Társaság a társadalomtudományokban kifejtett munkássága elismeréseként az idén L. Juhász Ilonának, a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja tudományos munkatársának ítélte a Jedlik Ányos-díjat. A kitüntetett munkásságát B. Kovács István méltatta, aki kiemelte a díjazott néprajzi/etnológiai publikációi újszerű témaválasztásait, valamint azok nem szokványos, s épp ezért tanulságos ismereteket hozó tudományos és módszertani megközelítését. A díjat Bób János, Szímő község polgármestere adta át.

B. Kovács István laudációjának szövege: Köszöntő és méltatás két tételben. *Gömörország 17*, 2016/2, 74–75. p.

Liszka József Pro Ethnographia Minoritatum díja

Dátum: 2016. 05. 25.
Helyszín: Néprajzi Múzeum, Budapest
Rendező: Magyar Néprajzi Társaság
Résztevők: L. Juhász Ilona, Liszka József

A szlovákiai magyarok néprajzi kutatása terén kifejtett munkája és eredményei elismeréseként a Magyar Néprajzi Társaság Pro Ethnographia Minoritatum Emlékéremmel tüntette ki Liszka Józsefet, a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja igazgatóját, etnológusát. A díj átadására a Magyar Néprajzi Társaság idei közgyűlésén került sor a budapesti Néprajzi Múzeum dísztermében.

Visszhangok, interjúk, beszélgetések

Botiková, Marta: Blahoželianie Jozefovi Liskovi k životnému jubileu. Slovenský národopis 64, 2016/1, 75–76. p. ISSN 1335-1303

Voigt Vilmos: A 60 éves Liszka József köszöntése. Fórum Társadalomtudományi Szemle 18, 2016/2, 131–134. p. ISSN 1335-4361

Csanda Gábor: „Mindenhol, minden kor és mindenkitől lehet tanulni”. Beszélgetés a 60 éves Liszka Józseffel. Fórum Társadalomtudományi Szemle 18, 2016/2, 135–158. p. ISSN 1335-4361

Vrabec Mária: A folklorista Liszka. 60 éves az Etnológiai Központ igazgatója. Vasárnap 49, 2016/22, 14–16. p.

B. Kovács István: Köszöntő és méltatás két tételben. Liszka József 60 éves. Gömörország 17, 2016/2, 74–75. p.

Rácz I. Péter: Egészen magyar. Vasárnapi Hírek 33, 2016/53, 18–19. p.

Silling István: Szentháromság el ne hagyjon! Liszka József: Szent Háromság egy Isten dicsőségére... Híd 80, 2016/3, 117–120. p. [ugyanaz szlovákul is a Fórum spoločenskovedná revue-ben]

Verebélyi Kincső recenziója L. Juhász Ilona. Örök mementó. A holokauszt emlékjelei Dél-Szlovákiában c. kötetéről. Fórum Társadalomtudományi Szemle 18, 2016/2, 160-163. p.

B. Kovács István: Köszöntő és méltatás két tételben. Gömörország 17, 2016/2, 74–75. p.

Botiková, Marta: Recenzie bez jubilea – práce Ilony L. Juhász. Slovenský národopis 64, 2016/3. ISSN 1335-1303

Botiková, Marta: A harmincnégyes kőnél... Haláljelek és halálhelyjelek az utak mentén. Slovenský národopis 64, 2016/3. ISSN 1335-1303

Danterová, Izabela: Amikor mindenki a háborús állapotok igája alatt roskadoz. Erdélyi menekültek a mai Szlovákia területén. Adalékok az első világháborús migráció történetéhez. Slovenský národopis 64, 2016/3. ISSN 1335-1303

Beszélgetés L. Juhász Ilonával a Szlovák közszolgálati televízió Szemtől szemben c. műsorában Rácz Vince vendégeként 2016. június 24-én. A beszélgetés linkje: <http://www.rtvs.sk/televizia/archiv/10304/98513#0>

Lakatos Krisztina beszélgetése L. Juhász Ilonával az Új Szóban a hátsország mindennapjairól az első világháború idején, valamint az Amikor mindenki a háborúk igája alatt roskadoz. Erdélyi menekültek a mai Szlovákia területén az első világháború idején. c. kötetéről. A beszélgetés linkje: <http://uj szo.com/online/kultura/2016/10/10/monografia-a-mai-szlovakia-teruleten-elhelyezett-erdelyi-menekultekrol>

Parászka Boróka erdélyi újságíró beszélgetése L. Juhász Ilonával a Marosvásárhelyi Rádió Fülbebogár c. műsorában az Amikor mindenki a háború igája alatt roskadoz. Erdélyi menekültek a mai Szlovákia területén az első világháború idején c. kötetéről 2016. február 8-án. A beszélgetés linkje: [//fulbebogar.blog.hu/2016/02/08/amikor_a_roman_katonak_elol_a_magyarok_futottak](http://fulbebogar.blog.hu/2016/02/08/amikor_a_roman_katonak_elol_a_magyarok_futottak)

„A pártvezetés tartott a hazai magyaroktól.” Az Új Szó napilap Szalon című rovata az 1956-os magyar forradalom hatvanadik évfordulója alkalmából beszélgetést közölt Popély Árpád

történéssel, amelyben a Fórum Kisebbségkutató Intézet tudományos munkatársa a csehszlovákiai magyarság és a csehszlovák kommunista pártvezetés reakcióját ismertette. Új Szó, 2016. október 22., 23. p.

A házasságkötések alakulása és a házassági szokások. A Pátria Rádió riportere, Jakubecz László a Hangadó c. műsorban beszélgetett Lampl Zsuzsannával a házasság hete alkalmából. Pátria Rádió, 2016. február 8.

Az angol a legkeresettebb nyelv. A hírek.sk és a Pátria Rádió összeállításában Tmojka Tünde szerkesztő Lampl Zsuzsannát is megszólaltatta. <http://www.hirek.sk/video/20160210214804/Az-angol-alegkeresettebb-idegen-nyelv.html>, illetve <http://patria.rtvs.sk/clanky/hangado-zvuk-art/100428/az-angol-a-legkeresettebb-az-idegen-nyelvek-kozul>, 2016. február 17.

Maďarov na Slovensku ubúda. Co ich najviac trápi? A Sme napilapban Marie Vrabcová Lampl Zsuzsannával beszélgetett. Sme, 2016. február 11, <http://plus.sme.sk/c/20092327/madarov-na-slovensku-ubuda-co-ich-najviac-trapi.html>

Mi aggasztja a magyarokat? A Vasárnapban Vrabec Mária Lampl Zsuzsannával beszélgetett. Vasárnap, 2016. március 1.

Az olvasásról és a könyvekről. A Pátria Rádió X-generáció, Könyvespolc c. műsorában Szemet Edit Lampl Zsuzsannával beszélgetett. Pátria Rádió, 2016. március 20.

A népesedési világnap. Bárdos Ágnes interjúja Lampl Zsuzsannával a Pátria Rádió Hangadó c. műsorában. Pátria Rádió, 2016. július 11.

A fogyatékkal élő családok helyzetéről- A Slobodný vysielac-ban Somogyi Szilárd Lampl Zsuzsannával beszélgetett. 2016. november 12.

A magyar szlovák akar lenni- Az Új Nő riportere, Ando Krisztina interjúja a Nagyító rovatban Lampl Zsuzsannával a beolvadás miattjáról. Új Nő, 2016. október, <http://www.ujno.sk/magyar-szlovak-akar-lenni>

Kisiskolai tananyag: magyar-magyar párbeszéd. Vasik János interjúja Lampl Zsuzsannával a Pátria Rádió Reggeli c. műsorában. Pátria Rádió, 2016. november 22.

Okos nők. Ando Krisztina interjúja Lampl Zsuzsannával az Új Nő összeállításában. Új Nő, 2016. november.

Délidőben a demográfiaőről. Miklósi Péter beszélgetett Gyurgyík Lászlóval a Pátria Rádió Délidő c. műsorában. Pátria Rádió, 2016. január 16

A bumeráng visszaüt. Ando Krisztina interjúja Gyurgyík Lászlóval az Új Nő összeállításában. Új Nő, 2016. július.

A Fórum Intézet évfordulójáról és a málenkij robot kutatásáról. A Pátria Rádió 2016. december 3-i műsorában Szilvássy József beszélgetett Simon Attilával

Húszéves a Fórum Kisebbségkutató Intézet. Intézetünk évfordulója alkalmából a Hírek.sk hírportál 2016. december 2-án hosszabb beszélgetést közölt Simon Attilával <http://www.hirek.sk/itthon/20161201194706/Huszeves-a-Forum-Kisebbssegkutato-Intezet.html>

Támogatók

Baráth Csaba, vállalkozó

Bethlen Gábor Alap, Budapest

Stredoeurópska nadácia – Central European Foundation, Pozsony

Emberi Erőforrások Minisztériuma – Gulág Emlékbizottság, Budapest

Kisebbségi Jogvédő Alapítvány

Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, Budapest

Miniszterelnöki Hivatal, Pozsony – Úrad vlády SR, KNM 2016

Magyarország Nagykövetsége

Magyar Tudományos Akadémia Titkársága

Nemzeti Együttműködési Alap, Budapest

Nemzeti Emlékezet Bizottsága

Pósa Lajos, vállalkozó

SLOVNAFT, a.s.

Varga Gábor, vállalkozó

Világi Oszkár, vállalkozó